

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Bakalářská práce

Tvorba výnosů v zemědělském podniku

Vypracoval: Jan Krátoška
Vedoucí práce: Ing. Martina Novotná Ph.D.

České Budějovice 2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan KRÁTOŠKA**
Osobní číslo: **E11092**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Tvorba výnosů v zemědělském podniku**
Zadávací katedra: **Katedra ekonomiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Klasifikovat podnikové výnosy a jejich evidenci. Zmapovat faktory ovlivňující tvorbu výnosů včetně posouzení, jak kategorii výnosů využít pro hodnocení podnikové výkonnosti. Na podkladě účetních výkazů vybraného zemědělského podniku analyzovat vývoj výnosů a jejich struktury za 3 - 5 let případně identifikovat možnosti jejich zvyšování.

Osnova:

Teoretická část

1. Specifika podnikání v zemědělství
2. Tvorba výnosů v zemědělském podniku a jejich evidence
3. Faktory ovlivňující velikost výnosů v zemědělství
4. Podnikové výnosy jako měřítko výkonnosti

Praktická část

5. Charakteristika podniku z hlediska vývoje výnosů
6. Struktura výnosů vybraného podniku a jejich analýza
7. Faktory ovlivňující výnosy ve sledovaném podniku v návaznosti na rentabilitu

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. Podniková ekonomika. 5. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. xxv, 498 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3.

SYNEK, Miloslav. Manažerská ekonomika / Miloslav Synek a kolektiv. 5., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2011. 471 s. ISBN 978-80-247-3494-1.

WÖHE, Günter a Eva KISLINGEROVÁ. Úvod do podnikového hospodářství. 2. přeprac a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 928 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-897-2.

SVATOŠ, Miroslav a kol. Ekonomika agrárního sektoru: (vybraná témata). Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, Katedra ekonomiky, 2008. 170 s. ISBN 978-80-213-1846-5.

STŘELEČEK, František a Jana LOSOSOVÁ a Radek ZDENĚK et al. Vliv dotací na ekonomickou situaci českých zemědělských podniků: vědecká monografie. 1. vyd. vyd. Č. Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Ekonomická fakulta, 2009.

KISLINGEROVÁ, Eva a kol. Manažerské finance. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. xxxviii, 811 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-194-9.

GRÜNWARD, Rolf a Jaroslava HOLEČKOVÁ. Finanční analýza a plánování podniku. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2007. 318 s. ISBN 978-80-86929-26-2.

NEUMAIEROVÁ, Inka a Ivan NEUMAIER. Výkonnost a tržní hodnota firmy. Praha: Grada, 2002. 215 s. Finance pro praxi. ISBN 80-247-0125-1.

SEDLÁČEK, Jaroslav. Účetnictví pro manažery. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. 226 s. Účetnictví a daně. ISBN 80-247-1195-8.

POLÁČKOVÁ, Jana. Metodika kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství. Praha: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, 2010, 73 s. ISBN 978-808-6671-758.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Martina Novotná, Ph.D.

Katedra ekonomiky

Datum zadání bakalářské práce: 8. března 2013

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2014

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.

děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 12. března 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou/diplomovou práci jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 20. 4. 2014

Jan Krátoška

.....

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval vedoucí mé bakalářské práce Ing. Martině Novotné Ph.D. za konzultace, připomínky a rady, které mi poskytla.

Obsah

1 Úvod	3
2 Přehled řešené problematiky	4
2.1 Specifika podnikání v zemědělství	4
2.1.1 Význam a zvláštnosti zemědělství	4
2.1.2 Společná zemědělská politika EU	7
2.2 Tvorba výnosů v zemědělském podniku a jejich evidence	8
2.2.1 Podnik	8
2.2.2 Výnosy	8
2.2.3 Výnosy a náklady zemědělského podniku	9
2.2.4 Tržby	10
2.2.5 Ostatní výnosy	11
2.2.6 Výkony	11
2.2.7 Evidence výnosů	12
2.3 Faktory ovlivňující velikost výnosů v zemědělství	13
2.3.1 Podpory a dotace	13
2.3.2 Závislost zemědělských výnosů na ceně zemědělských komodit	14
2.3.3 Vlivy působící na půdu	16
2.3.4 Zvyšování výnosů cestou trvale udržitelného rozvoje	17
2.3.5 Závislost výnosů na riziku	18
2.3.6 Kalkulace výnosů	18
2.4 Podnikové výnosy jako měřítko výkonnosti	19
2.4.1 Finanční analýza	19
2.4.2 Analýza rentability	21
2.4.3 Analýza aktivity	23

3 Metodika	25
4 Praktická část – řešení a výsledky	27
4.1 Charakteristika podniku z hlediska vývoje výnosů.....	27
4.1.1 Charakteristika vývoje výnosů.....	28
4.1.2 Charakteristika výkonů.....	30
4.1.3 Charakteristika ostatních provozních výnosů	32
4.1.4 Charakteristika tržeb z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu.....	33
4.2 Struktura výnosů vybraného podniku a jejich analýza	35
4.2.1 Výnosy ze zemědělské činnosti dle struktury produkce	35
4.2.2 Charakteristika rostlinné výroby	38
4.3 Faktory ovlivňující výnosy ve sledovaném podniku v návaznosti na rentabilitu	40
4.3.1 Analýza rentability.....	41
4.3.2 Analýza aktivity	43
4.3.3 Vliv přijatých dotací na rentabilitu	45
4.3.4 Výnosy v závislosti na zemědělských cenách vstupů a výstupů.....	47
5 Závěr.....	49
I. Summary and keywords.....	51
II. Seznam použitých zdrojů	52
III. Seznam tabulek	
IV. Seznam obrázků	
V. Seznam příloh	
VI. Přílohy	

1 Úvod

Nejdůležitější ze všech odvětví hospodářství je zemědělství. Jeho nepostradatelnost si lidé uvědomují odedávna. Fakt, že obstarává potravu pro veškerou populaci, z něj dělá neodmyslitelný článek každé národní ekonomiky. To potvrzuje i četnost dotací, které mohou subjekty provozující zemědělskou výrobu čerpat. V mnohých případech by bez těchto podpor byly produkty zemědělství cenově nekonkurenceschopné. Výnosy v zemědělství však závisí na mnoha proměnných. Ne všechny jsou člověkem ovlivnitelné. Pokud je to možné, snaží se zemědělci své výnosy zvyšovat různými prostředky, ale jejich činnost je více než jakákoliv jiná ovlivňována přírodními faktory. Kromě přírodních vlivů působí na zemědělské výnosy negativně i tlak ze strany jejich odběratelů, kteří je nutí prodávat mnohdy pod cenou, která by odpovídala nákladům na výrobu toho daného produktu. Zemědělci se tak i přes dotační podpory dostávají do ztrátových obchodů.

Tato práce se zabývá tvorbou výnosů v zemědělství. Mapuje a posuzuje vlivy, které mohou hodnoty výnosů ovlivňovat. Efektivním způsobem, jak zhodnotit aktivitu podniku a jeho výnosnost, je použití určitých poměrových ukazatelů v rámci finanční analýzy. Konkrétně ukazatelů rentability a aktivity, které vypovídají o efektivitě hospodaření daného obchodního závodu. Jelikož zemědělství má na rozdíl od ostatních odvětví hospodářství různá specifika, je při hodnocení příhodné posoudit, do jaké míry byly výnosy ovlivněny pro sledovaný subjekt neovlivnitelnými vlivy. Práce také hodnotí, zda by sledovaný obchodní závod byl schopen existovat, nebýt dotačních podpor.

Cílem této práce je specifikovat výnosy, určit faktory, které ovlivňují tvorbu výnosů a pomocí výnosů zhodnotit podnikovou výkonnost. Dále je cílem analyzovat, jak se výnosy ve vybraném obchodním závodě za sledované období vyvíjely a případně identifikovat možnosti zvyšování výnosů. Důvodem je zhoršování finanční situace mnohých zemědělských podniků a družstev na území České republiky.

Přínosem této práce bude kromě doporučení jak zlepšit efektivnost hospodaření pro sledovaný subjekt také zhodnocení, zda je nepříznivá situace vyvolána pouze přírodními vlivy, nebo pro podnik negativním vývojem na trzích v České republice.

2 Přehled řešené problematiky

2.1 Specifika podnikání v zemědělství

Zemědělství je činnost spadající do primárního sektoru národního hospodářství a plní zcela nenahraditelné funkce. Zemědělstvím se rozumí, jak již ze slova samotného vyplývá, lidská činnost při níž dochází k využívání půdy za účelem dosažení určitého prospěchu. (Rajmanová, 2013)

Dle Synka (2010) Zemědělské podniky zastávají nejdůležitější funkci, kterou je pěstování surovin pro průmysl a poskytnutí tak i potravin obyvatelstvu. Plní tedy funkci produkční. Další důležitou funkcí zemědělských podniků je funkce mimoprodukční. Do funkce mimoprodukční spadají péče o životní prostředí a krajinu, osídlení, rekreace atd. Rajmanová (2013) člení zemědělské funkce na funkce produkční, ekologické, krajino- tvorné a v poslední řadě na funkce sociální a demografické.

Do oblasti národního hospodářství s názvem zemědělství spadá dle některých statistik kromě zemědělství samotného také myslivost, lesní hospodářství a rybolov. Dle klasifikace (CZ-NACE) patří do této skupiny (A) odvětví: zemědělství, lesnictví, rybářství. (Synek & Kislingerová, 2010)

2.1.1 Význam a zvláštnosti zemědělství

Dle Synka (2010) pracovalo v ČR v zemědělství (k roku 2007) 192 tisíc pracovníků, což bylo přibližně 2,6% pracovníků celého národního hospodářství. Vyprodukovali bezmála 3% HDP.

V současnosti stále pokračuje trend nárůstu populace. Zvyšuje se spotřeba potravin a v důsledku toho se zvyšují požadavky na produktivitu zemědělské činnosti. Aby bylo možné dostat požadavkům na produktivitu, jsou zemědělci nuceni využívat prostředky zvyšující rychlost růstu rostlin případně i zvířat nebo prostředky které mají zamezovat působení parazitů a škůdců v rostlinné i živočišné výrobě. (Rajmanová, 2013)

Rostlinná výroba je charakteristická obděláváním půdy s účelem získat úrodu. Živočišnou výrobu můžeme charakterizovat jako chov hospodářských zvířat a s tím spojené přidružené činnosti. Zemědělská výroba je prováděna prostřednictvím zemědělských

podniků. Dle Synka (2010) jsou Zemědělské podniky podporovány v plnění jejich funkcí dotacemi na národní úrovni a v Evropské Unii i evropskými dotacemi. Produkce zemědělských podniků se z velké míry podílí na mezinárodním obchodu.

Rostlinná výroba

Smyslem rostlinné výroby je vyprodukovat rostlinné produkty, které mohou být využity v podniku samotném, nebo prodány jinému tržnímu subjektu. Hlavním výrobním faktorem je půda. Půda není jen místo, kde dochází k výrobě, ale je i výrobním prostředkem který má specifické vlastnosti a umožňuje tak růst plodin. Půdou se rozumí orná půda, na které jsou plodiny střídány dle osevních postupů, trvalé travní porosty do nichž patří pastviny a louky a trvalé kultury kam se řadí chmelnice a vinice. (Kurešová, 2012)

Živočišná výroba

Úkolem živočišné výroby je produkce živočišných produktů. Nedílnou součástí je chov hospodářského zvířectva, jako je skot, prasata a drůbež. Hlavními produkty z takovýchto chovů pak je mléko, maso, vejce. Vedlejšími produkty jsou například kůže, vlna, peří. (Kurešová, 2012)

Zvláštnosti zemědělství

Synek (2010) poukazuje na jistá specifika v zemědělské výrobě, kterými se zemědělská výroba liší od výroby průmyslové. Tyto zvláštnosti jsou:

a) Velká závislost na přírodních podmínkách

- výrobní proces je v zemědělství závislý na živých organismech, jímž se musí přizpůsobovat zemědělské procesy
- přírodní procesy v zemědělské výrobě se nedají ovlivňovat tak snadno, jako je tomu například u průmyslových procesů
- půda jako hlavní výrobní faktor je nepřemístitelná a to zvedá náklady na její obhospodařování kvůli dopravě a manipulaci s materiálem
- výsledky hospodaření jsou ovlivňovány bonitou půdy, která se v různých místech liší

Zemědělská výroba je velice závislá na přírodních podmínkách, které komplikují práci. Subjekty provozující zemědělskou výrobu tak musí mít zkušenosti a být přizpůsobiví. Stále měnící se podmínky mají vliv na hygienu a úrazovost v zemědělském výrobním procesu.

b) Časový nesoulad průběhu výrobního a pracovního procesu

Typickým příkladem pro rostlinnou výrobu je proces výroby pšenice, který trvá 10 měsíců, i když pracovní proces obdělávání 1 ha pšenice trvá přibližně 70 hodin. Podobně je tomu i v živočišné výrobě například při výrobě mléka či jatečného masa.

c) Sezonnost práce

Nerovnoměrné rozložení práce v průběhu roku se projevuje především v rostlinné výrobě.

- rozložení pracovních sil a strojů během roku je nerovnoměrné a má tak vliv na organizaci práce
- zemědělská výroba se každý rok potýká s nárazovou potřebou velkého počtu nekvalifikovaných pracovníků na sezónní práce, jako jsou sklizeň ovoce nebo chmele
- příjmy a výdaje v zemědělském podniku jsou díky sezónnosti také nerovnoměrně rozloženy

Sezónnost práce ovlivňuje nerovnoměrnost rozložení pracovní doby, příjmy pracovníků během roku jsou kolísavé a má negativní vliv na přírůstek kvalifikovaných pracovníků v zemědělství, především mládeže. (Synek & Kislingerová, 2010)

d) Další zvláštnosti

Rajmanová (2013) uvádí jako zvláštnost také situaci, ve které dochází ke vzájemnému působení dvou různých živočišných druhů. Při práci člověka se zvířetem nelze dopředu stanovit pravidla, u nichž by se dalo předpokládat jejich dodržování zvířetem.

K dalším zvláštnostem v zemědělství patří i různé rozdílnosti v ekonomice a evidenci či účetnictví zemědělského podniku. V rozvaze patří do aktiv půda, budovy, stavby, půdní meliorace, trvalé kultury, skleníky, stroje a nářadí, nedokončené investice a podobně. Netypickou položkou jsou zvířata: prasata, skot, drůbež, koně a ostatní zvířata. Mezi oběžná aktiva patří polní inventář, víceleté kultury, pohledávky, jiná finanční oběžná

aktiva, zásoby steliv a krmiv bez závislosti na tom zda byla nakoupena, nebo pochází z vlastní výroby. Pasiva zemědělského podniku se zásadně neliší od rozvahy podniku průmyslového. (Synek & Kislíngrová, 2010)

2.1.2 Společná zemědělská politika EU

Zemědělství má výjimečné postavení v oblasti národní ekonomiky. Nelze ho považovat pouze za obyčejné výrobní odvětví. Je ve veřejném zájmu usilovat o jeho zachování. Tento zájem se projevuje podporami, které jsou zemědělcům poskytovány ze státního rozpočtu, ale také z rozpočtu Evropské Unie. (Rajmanová, 2013)

Společná zemědělská politika EU se snaží o navyšování zemědělských příjmů například prostřednictvím cenových podpor. Evropská Unie pro všechny hlavní zemědělské produkty stanovuje cenová minima, dovozní cla, dotuje některé potraviny a vykupuje a skladuje nadbytečné potraviny. Zemědělská populace se i přes tyto opatření snižuje, protože podpory nejsou rozdělovány příliš spravedlivě. (Synek & Kislíngrová, 2010)

Cíle, které měla společná zemědělská politika EU stanoveny již od počátku byly:

- zvýšit produktivitu výroby
 - zajistit přiměřenou životní úroveň zemědělců
 - stabilizovat trhy
 - zabezpečit dostatečné množství potravin pro obyvatelstvo
 - poskytovat spotřebitelům potraviny za přiměřené ceny
- (Střeleček, Lososová, & Zdeněk, 2009)

Evropská unie vynaloží desítky miliard dolarů ročně na podporu zemědělství. Většina z těchto peněz je vynaložena na odkup přebytků obilí, sušeného mléka, másla, hovězího masa a na jejich následné uskladnění. Nakonec se tyto přebytky levně prodají do Ruska a zemí třetího světa. (Gardner, 1996)

Zemědělské politiky v rozvinutých a rozvojových zemích jednájí rozporuplně. Vlády z celého světa zároveň povzbuzují i odrazují zvýšení zemědělské produkce. (Kundsen & Nash, 1990)

2.2 Tvorba výnosů v zemědělském podniku a jejich evidence

2.2.1 Podnik

V obchodním zákoníku je pojem podnik specifikován jakou souhrn hmotných, nehmotných a personálních složek podnikání. K podniku tak patří práva, věci a další hodnoty patřící podnikatelskému subjektu, která mají sloužit nebo slouží při provozování podniku. (Synek & Kislingerová, Podniková ekonomika, 2010)

Novým občanským zákoníkem platným od 1. 1. 2014 je pojem podnik rekonstruován na pojem obchodní závod.

2.2.2 Výnosy

Výnosy jsou peněžně vyjádřené výstupy určitého subjektu ze všech jeho činností za určité období. Tímto obdobím může být například rok či měsíc. Výnosy nejsou podmíněny tím, že za dané výstupy bylo zapláceno. (Poláčková, 2010)

„Výnosy jsou zvýšením ekonomického prospěchu během účetního období“ (Kovanicová, 2009, s.66) Toto zvýšení ekonomického prospěchu může být formou přírůstku peněžních či nepeněžních aktiv nebo formou zániku či snížení závazku. Obě formy ve svém důsledku působí na zvýšení zisku běžného roku. Důležité je poznamenat že ne každé zvýšení aktiv je výnosem. Nejedná se o výnos, pokud jsou aktiva navýšena na úkor úbytku jiného aktiva nebo pasiva. (Kovanicová, 2009)

Výnos se stává výnosem již v dobu, kdy dochází k vyskladnění zboží nebo poskytnutí služby. Je důležité rozlišovat výnosy od peněžních příjmů, které znamenají přírůstek peněžních prostředků. (Poláčková, 2010) Celkové podnikové výnosy tvoří součet provozních výnosů, finančních výnosů a mimořádných výnosů.

1. Provozní výnosy

Pocházejí z tržeb za prodej v rámci provozně hospodářské činnosti podniku. (Synek & Kislingerová, 2011) Dále ze změny stavu zásob a aktivace, kterou se rozumí převedení materiálu a zboží vyrobeného ve vlastní režii do aktiv podniku. Poslední položkou provozních výnosů jsou jiné provozní výnosy. Do nich se řadí např. tržby z prodeje dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. (Kovanicová, 2009)

2. Finanční výnosy

Prostředky, které podnik obdrží z finančních investic, vkladů, účastí a cenných papírů.

U zemědělských podniků však zpravidla tvoří nevýznamnou část výnosů. (Synek & Kislingerová, 2011)

3. Mimořádné výnosy

Zachycují neobvyklé výnosy, ke kterým dochází nahodile. Dle Kovanicová (2009) se může jednat o výnosy ze změny používaných metod, náhrady škod nebo výnosy související s ukončením hospodářské činnosti. Podle Synek a kol. (2011) sem mohou patřit i výnosy z prodeje odepsaných strojů.

Marek a spol. (2009) dělí výnosy ze tří hledisek. Těmito hledisky jsou: Druhové členění výnosů, odpovědnostní členění výnosů a členění výnosů podle činnosti, v níž byly dosaženy.

1. Druhové členění výnosů – v zásadě odpovídají účtovým skupinám v účtové třídě 6. Jedná se tedy o tržby za vlastní výkony a zboží, změny stavu zásob vlastní činnosti, aktivace, jiné provozní výnosy, finanční výnosy, mimořádné výnosy, převodové účty.
2. Odpovědnostní členění výnosů – zaměřuje se na určení vnitropodnikových jednotek, které jsou místem vzniku výnosů.
3. Členění výnosů podle činnosti, v níž byly dosaženy – hodnotí efektivnost jednotlivých složek podnikové činnosti. Rozeznávají se tak například výnosy výrobní činnosti, obchodní činnosti, vedlejší činnosti a podobně.

2.2.3 Výnosy a náklady zemědělského podniku

Pro zemědělský podnik jsou nejdůležitější výnosy provozní, neboť zaznamenávají převážnou část výše zmíněného zvýšení ekonomického prospěchu podniku. Nejobsáhlejší složkou těchto provozních výnosů jsou tržby ze zemědělské výroby.

Výnosy zemědělského podniku jsou tvořeny převážně tržbami ze zemědělské výroby. Mezi nejčastější položky nákladů patří výdaje na pohonné hmoty, krmiva, hnojiva, stroje, osiva. V zemědělství je běžným jevem časový posun nákladů a výnosů. Jedná se například o hnojiva zakoupená v podzimních měsících, která jsou částečně využita na ozimé obiloviny a částečně na jaře na kukuřici, obiloviny a ostatní plodiny. Z těchto pohnojených ploch je následně ve dvou vlnách sklizeno krmivo. První sklizeň luk a směsky z orné půdy probíhá v polovině roku. Ve druhé vlně konající se na podzim je sklizena kukuřice. Tato sklizeň se z části uskladní.

Jedním z problémů v zemědělství je obtížnost přiřazení společných nákladů na produkce různorodého charakteru. Řeč je například o obilí, z něhož získáme zrno a slámu, kte-

rá je většinou využívána na podestýlku zvířat, někdy i na krmení. Při hnojení organickými hnojivy jsou živiny využívány několik let. (Synek & Kislingerová, 2010)

Zemědělské podniky používají při rozboru výsledků hospodaření stejných ukazatelů jako podniky ostatní. Jedná se o ukazatele aktivity, rentability, likvidity a zadluženosti. (Synek & Kislingerová, 2010)

2.2.4 Tržby

Nejdůležitější součástí výnosů zemědělského podniku jsou tržby za výrobky a služby. Výrobky a služby patří do kategorie vlastních výkonů. Další složkou výnosů mohou být tržby za zboží, ale obchodní činnost není pro zemědělský podnik zcela typická. (Poláčková, 2010)

Tržby za hlavní výrobky rostlinné výroby

Nejpodstatnější částí výnosů rostlinné výroby jsou tržby za rostlinné výrobky. Přiřazený syntetický účet z účtového rozvrhu je účet 601.

Tržby za vedlejší výrobky rostlinné výroby

Typickým příkladem pro tržby za vedlejší výrobky rostlinné výroby jsou tržby za slámu z obilovin nebo luskovin. Přiřazený syntetický účet z účtového rozvrhu je účet 601.

Tržby za výrobky živočišné výroby, chovná a jatečná zvířata

Mezi výrobky živočišné výroby patří například mléko a vejce. Kromě tržeb za tyto výrobky jsou velmi podstatnou částí tržeb i tržby za chovná a jatečná zvířata. Přiřazený syntetický účet z účtového rozvrhu je účet 601.

Tržby za vedlejší výrobky živočišné výroby

Do této sekce by bylo možné zařadit například chlěvskou mrvu, za předpokladu že by byla předmětem prodeje. Přiřazený syntetický účet z účtového rozvrhu je účet 601.

Tržby za ostatní výrobky, služby a zboží

Spadají sem tržby za výrobky a služby, které nejsou zcela typické pro zemědělskou činnost. Dále pak zboží, neboť není primárním cílem zemědělského podniku provozovat obchodní činnost. Přiřazené syntetické účty z účtového rozvrhu jsou účty 601, 602 a 604.

2.2.5 Ostatní výnosy

Do této sekce spadají zejména dotace a pojistná plnění od pojišťoven.

Ostatní výnosy rostlinné výroby

Jedná se o náhrady škod od pojišťoven, které je možné přiřadit ke konkrétnímu výrobku rostlinné výroby. Přiřazený syntetický účet účtového rozvrhu je 648 nebo 688.

Ostatní výnosy živočišné výroby

Do této složky opět zařadíme náhrady škod od pojišťoven, které se přiřazují ke konkrétnímu výrobku. Přiřazený syntetický účet z účtového rozvrhu je účet 648 nebo 688.

Ostatní výnosy

Pod tuto položku je vhodné zahrnout náhrady škod od pojišťoven a přijaté úroky, které lze řadit ke konkrétním výkonům. Mnohem významnější položkou patřící do sekce ostatních výnosů jsou dotace. Přiřazené syntetické účty z účtového rozvrhu jsou účty 648, 688 a 662. (Poláčková, 2010)

2.2.6 Výkony

Výkony jsou služby, práce nebo výrobky. Musí být definovatelné jejich množstvím, časem nebo musejí být vymezené jiným způsobem. Výkony lze třídit z dvou hledisek a to na výnosy realizované (též nazývané jako výkony odbytové) nebo předávané uvnitř podniku (označované jako vnitropodnikové výkony).

Výkony vnitropodnikové i odbytové jsou produkty jednou z výrobních činností. Může to být rostlinná výroba, živočišná výroba, nezemědělská výroba nebo pomocné a obchodní činnosti. Mezi pomocné činnosti patří například činnost traktorů, nákladní doprava a podobně. Z hlediska členění pomocných činností patří tyto činnosti do rozpočítávaných. Do nerozpočítávaných patří například silážování, výroba sena a ostatní výkony, které navazují na rostlinnou a živočišnou výrobu. (Poláčková, 2010)

Ukazatele výkonnosti

Důležitým ukazatelem ekonomických výsledků je dle Synka (2010) hrubá přidaná hodnota, kterou lze zjistit přičtením salda provozních dotací a daní k celkové zemědělské produkci a odečtením výrobní spotřeby. Po odečtení odpisů z hrubé přidané hodnoty dostaneme čistou přidanou hodnotu.

Dalším indikátorem výsledků ekonomického působení může být účetní přidaná hodnota. Tento ukazatel je zjišťován na základě údajů z výkazu zisku a ztráty. Sečtením obchodní marže s výkony a odečtením výkonové spotřeby získáme hodnotu účetní přidané hodnoty. (Kantová, 2011)

Dalším ukazatelem hodnotícím výkonnost je dle Neumaierové & Neumaiera (2002) čistá současná hodnota. Ta se však tématu této práce týká jen okrajově a proto se s ní nebudeme nadále zabývat.

2.2.7 Evidence výnosů

V zájmu dodržování legislativy a povinností nebo kvůli potřebě poskytovat informace subjektům, které tyto informace vyžadují je vést určitý podnikový informační systém. Úkolem tohoto systému má být sběr dat, zpracování podnikových dat za minulé i budoucí zúčtovací období a jejich archivace. Takovýto informační systém lze nazývat jako výkaznictví. Jeho podobou může být např. účetnictví. Výkaznictví plní tři funkce: dokumentační, plánovací a kontrolní.

Dokumentační funkce zachycuje číselné skutečnosti realizované v minulosti. Jako příklad se uvádí časově posloupné zaúčtování účetních případů za uplynulé období ve finančním účetnictví.

Plánovací funkce lze vysvětlit situací, kdy si podnik stanoví velikost vlastních nákladů ještě před tím než se rozhodne přijmout zakázku.

Kontrolní funkce slouží pro porovnání plánovaného stavu se stavem skutečným. Posuzuje se tak do jaké míry bylo dosaženo hodnot, které byly prognózovány. (Wöhe & Kislingerová, 2007)

Každý záznam v účetní knize musí mít předlohu v existujícím dokladu splňujícím náležitosti stanovené vyhláškou č.500/2002 Sb¹.

Tradičně se výkaznictví dělí na interní a externí. Do externího výkaznictví spadá finanční účetnictví a roční účetní závěrka. Do výkaznictví interního se řadí účetnictví nákladů a výkonů. Někdy se v rámci interního výkaznictví mluví i o plánování, které zahrnuje zásobování, odbyt, výrobu, financování a investice. (Wöhe & Kislingerová, 2007)

¹ Touto vyhláškou se provádějí některá ustanovení zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Uspořádaným přehledem výnosů a zároveň nákladů je výkaz zisků a ztrát také nazývaný jako výsledovka. Stupňovitě uspořádává nákladová a výnosová data včetně mezisoučtů na jednotlivých úrovních. Hospodaření je zde rozděleno na provozní, finanční a mimořádné. (Ryneš, 2011)

Tímto výkazem jsou podávány informace upřesňující vznik daného hospodářského výsledku v určeném období. (Neumaierová & Neumaier, 2002)

Jak udává Fibírová a kol. (2011), výsledovka lze utvořit z hlediska několika členění. Těmi nejznámějšími způsoby jsou druhové a účelové členění.

2.3 Faktory ovlivňující velikost výnosů v zemědělství

Jak již bylo výše zmíněno, zemědělství je velice specifickým druhem podnikání. Hodnota zemědělské produkce závisí na mnohých faktorech. Některé z nich lze ovlivnit a jiné nikoliv. Tato kapitola se zabývá některými z obvyklejších faktorů ovlivňujících výnosy v zemědělství.

2.3.1 Podpory a dotace

V současnosti tvoří podpory a dotace pro zemědělské podniky velmi podstatnou část výnosů. Významně se podílí na rentabilitě jednotlivých výkonů a působí tak na ekonomiku celého zemědělského podniku. (Poláčková, 2010)

Dotace jsou peněžní dary nebo jiné peněžní úhrady ze strany státu nebo územně právního celku danému subjektu za účelem snížení ceny statku, u kterého je jeho poskytování ve veřejném zájmu. (Kouřilová, Pšeniček, & Kopta, 2009)

Dle vyhlášky č. 500/2002 je dotace považována za bezúplatné plnění. Jsou poskytovány zprostředkovaně nebo přímo podle zvláštních právních předpisů. Poskytují se ze státního rozpočtu, státních fondů, státních finančních aktiv, Národního fondu, rozpočtů územních samosprávných celků. Dotacemi také jsou přijatá bezúplatná plnění, která jsou poskytnuta na určitý účel a pocházejí ze zdrojů Evropské Unie, z veřejného rozpočtu jiného státu nebo granty poskytnuté dle zvláštních právních předpisů. O dotaci se také jedná, pokud dojde k prominutí části poplatků za předpokladu, že to předpisy umožňují a že příslušný orgán toto prominutí stanovil.

Čechurová (2012) uvádí, že dotace jsou někdy považovány za negativní z důvodu jejich zneužívání nebo tím že se minou účinku. Stát však dotace poskytuje, aby podpořil podnikání, zaměstnanost, údržbu krajiny a veřejně prospěšné aktivity.

Dotace členíme na:

Dotace na úhradu nákladů - jedná se především o dotace směřované pro podporu a zabezpečení činností, které by za běžných tržních podmínek podniky neprováděli, protože by nebyly rentabilní. (Poláčková a kol., 2010) Čechurová (2012) nazývá tyto dotace jako provozní. Jsou součástí výnosů popřípadě příjmů. Dále je pak dělí na dotace určené pro:

1. Úhradu provozních nákladů – příkladem těchto dotací jsou platby na plochu SAPS, platby za znevýhodnění přírodou LFA, nebo TOP-UP což jsou národní doplňkové platby. Tyto dotace jsou vypláceny na úkor Státního zemědělského investičního fondu.
2. Úhradu finančních nákladů – jedná se např. o dotace k úrokům z úvěru. Dotace jsou poskytovány na úkor Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (PGRLF). Prostřednictvím tohoto prostředku také lze ručit za úvěry podle vyhlášených titulů.
3. Ostatní dotace – kromě výše zmíněných zemědělských dotací je také možné využívat dotací ostatních, které se vztahují i na ostatní podnikatele nezemědělského typu. Jako příklad lze uvést dotace na zřízení nového pracovního místa.

Dotace na pořízení dlouhodobého majetku - tyto dotace slouží pro pořízení dlouhodobého majetku. Mohou být použity i na technické zhodnocení a úhradu úroků zahrnutých do pořizovací ceny majetku. Od pořizovací ceny nebo od vlastních nákladů na pořízení majetku je hodnota dotace odečtena. Důsledkem toho je že dotace snižuje částky odpisů, které jsou uplatňovány po dobu životnosti pořízeného dlouhodobého majetku. (Poláčková, 2010)

2.3.2 Závislost zemědělských výnosů na ceně zemědělských komodit

Vztahem mezi zemědělskými výnosy a vývojem cen komodit se zabývají nejen různé vědecké studie, ale jsou i nepřímo sledovány pomocí indexů vyjadřujících pohyby cen na vstupu a na výstupu zemědělských podniků.

Index ceny zemědělských výrobců

Ceny zemědělských výrobců jsou zjišťovány každý měsíc prostřednictvím státního statistického výkazu s názvem Ceny Zem 1-12. Ceny jsou sledovány u přibližně 480 zemědělských výrobců, kteří pro tento účel byli vybráni. Spadají sem družstva, soukromí zemědělci i statní organizace. Aby ceny měly lepší vypovídací schopnost, jsou očišťovány od daně z přidané hodnoty. Jsou zkoumány smluvní ceny pro zahraniční a tuzemský trh, do nichž se nezapočítávají dopravní náklady, které vznikají při přesunu mezi dodavateli a odběrateli. Průměrné měsíční ceny se počítají prostým aritmetickým průměrem z cen, které vykážou jednotliví výrobci. Zjištěné ceny se pak porovnávají s průměrnými cenami roku 2005. Průměrné roční ceny lze vypočítat buď aritmetickým průměrem z průměru měsíčních cen, nebo váženým průměrem tak, aby váhy odpovídali podílům tržeb za jednotlivé měsíce zjištěné v roce 2005.

Indexy cen výrobců v zemědělství se zjišťují ze 71 zemědělských výrobků. Tyto výrobky jsou nazývány jako cenový reprezentanti. Jedná se o základní zemědělské výrobky, z nichž 55 je rostlinných a 16 živočišných výrobků. Je sledováno ještě dalších 40 reprezentantů, kteří však do indexů nevstupují, ale publikují se jejich ceny. Měsíční indexy cen se počítají podílem průměrné ceny jednotlivých reprezentantů za daný měsíc a průměrné ceny za rok 2005. Ve výpočtu se využívá dvourozměrné váhové schéma, protože se v různých měsících liší váhové podíly sezónních a nesezónních zemědělských komodit.

Tabulka 1: Index cen zemědělských výrobců

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Zemědělská výroba	128,5	96,6	101,8	121,2	126,2
Rostlinná výroby	158,9	107,7	114,5	148,7	153,8
Živočišná výroba	102,7	87,2	91	97,9	102,8

Zdroj dat: Český statistický úřad

Index cen dodávek výrobků a služeb do zemědělství

Stanovení indexu cen dodávek výrobků a služeb do zemědělství probíhá totožným způsobem jako stanovení indexu cen zemědělských výrobců.

Tabulka 2: Index cen dodávek do zemědělství

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Vstupy celkem	117,9	108,8	106,8	115,7	120,7
Celkem výroby a služby běžně spotř. v zem.	120	109,4	107,4	117,5	123,1
Celkem výroby a služby přisp. do zem. investic	101,5	103,5	102,5	101,9	102,1

Zdroj dat: Český statistický úřad

Od ledna roku 2013 jsou pro výpočet indexu cen zemědělských výrobců a cen dodávek do zemědělství využívány proměnlivé měsíční váhy. (ČSÚ, 2013)

Vztah mezi výnosy a cenami komodit

Studie vědců Huazhong Agricultural University zabývající se zkoumáním vztahu cen zemědělských komodit a zemědělských výnosů prokázala velice úzký vztah, mezi těmito ukazateli. Vědci po analýze kolísání cen komodit a chování zemědělců upozorovali kromě velké provázanosti cen komodit a zemědělských výnosů také podstatný vliv měnové politiky, která způsobovala změny cen zemědělských produktů. Výsledkem celé této studie bylo doporučení zvýšit schopnost zemědělců odolávat přírodním rizikům pomocí zrychlení technologických inovací. Dále doporučují cenovou regulaci a zavedení vyrovnávacích mechanismů aby došlo ke stabilizaci ceny. (Jiao-hua & Chang-jian, 2013)

2.3.3 Vlivy působící na půdu

Existuje velice úzká vazba mezi půdou a produktivitou zemědělských podniků. Každý hektar půdy, který zemědělci využívají, má pouze omezené produkční schopnosti. Pokud nebudou brány v potaz geneticky modifikované plodiny, je velmi obtížné zvyšovat produktivitu půdy. (Hůla, Abrham, & Bauer, 1997)

Negativní vlivy působící na půdu

K poškozování půdy dochází vlivem lidského působení, ale i vlivem samotné přírody. K největšímu poškození však dochází kvůli činnosti lidské. Velkým problémem pro půdu je eroze. Půdní eroze je přírodní proces, probíhající na všech půdách, ke zhoršení jejich důsledků ale přispěl člověk masivním odlesňováním. Vlivem zrychlené eroze

půdy například k likvidaci orniční vrstvy, což má potažmo vliv i na rychlost poškozování podzemních vod, snižuje se možnost retence vody a tím se snižuje schopnost produkovat biomasu. Dalším vážným problémem je např. okyselování, odborně nazývané jako acidifikace. Tímto jevem dochází ke snižování pH půdy. (EnviWeb, 2002)

Působení na půdu s pozitivními dopady

Pro zmírnění či úplně odstranění negativních vlivů působících na půdu je vhodné využít ochranného zpracování půdy. Při ochranném zpracování půdy se redukuje intenzita základního zpracování půdy a ponechávají se zbytky rostlinných předplodin a meziplodin na povrchu půdy. Těmito kroky se půda chrání před větrnou i vodní erozí, před neproduktivními výpary vody, rozplavováním strukturních agregátů, přehříváním půdy, snižuje se riziko vyplavování živin. Ochranné zpracování půdy taktéž přispívá k odolnosti půdy vůči stlačování vlivem mechanizace a ke zvýšení obsahu humusu v ornici. (Hůla, Abrham, & Bauer, 1997)

2.3.4 Zvyšování výnosů cestou trvale udržitelného rozvoje

Vědci z Cambridžské univerzity svou studií dokázaly, že se výnosy v zemědělství dají zvyšovat i v ekologickém zemědělství za dodržování podmínek trvale udržitelného rozvoje. Zvyšování výnosů dosáhly zvyšováním kvality života zvířat a zvyšováním biodiverzity. Dosáhly toho zkombinováním pastvy s extenzivními sady. V lokalitách podléhajících výzkumu se zvýšila produkce mléka o 18% na rozdíl od holých pastvin. Zvýšením hustoty zvířat na hektaru tak dosáhly čtyřnásobně větší produkce mléka na kombinaci pastviny s extenzivním sadem, než tomu bylo na holých pastvinách. (pro-bio.cz, 2013)

Rajmanová (2013) zdůrazňuje nutnost klást důraz na ohleduplný přístup k přírodě při využívání zdrojů. Mělo by se zabránit znehodnocení přírodních zdrojů. Je to nezbytné pro udržení produktivity zdrojů do budoucna.

Wöhe a Kislingerová (2007) doporučují podnikatelům pokusit se zrealitovat inovace pro ochranu životního prostředí, vytvořit nové ekologické produkty nebo postupy a tím si vybudovat náskok před konkurencí.

2.3.5 Závislost výnosů na riziku

Výnosnost téměř vždy z velké části závisí na výši rizika, které je subjekt ochoten podstoupit. Při malé ochotě vstupovat do rizika se musí činitel spokojit s nižšími výnosy. Naopak při podstupování velkých rizik je dosahováno závratně vysokých výnosů. (Neumaierová & Neumaier, 2002)

Zcela opačný názor zastává Kiyosaki (2001), který tvrdí, že rizikem je pouze činitel samotný. Tím upozorňuje na skutečnost nedostatečné finanční gramotnosti většiny populace. Při zasvěceném a fundovaném rozhodování lze dosahovat závratných výnosů s minimálním rizikem. Subjekty podstupující velká rizika podle Kiyosakiho nedosáhly dostatečného stupně finanční gramotnosti a podstupováním rizik dosahují výnosů nahodile, výsledně si však nepřilepší.

2.3.6 Kalkulace výnosů

Pro zhodnocení výnosů, jejich zařazení do jednotlivých tříd a specifikaci nejpodstatnějších výstupů může podnik využít výnosových kalkulací. Kalkulace výnosů slouží společně s kalkulací nákladů k zhodnocení efektivity jednotlivých výrob a jejich důsledku na celkovou ekonomickou situaci zemědělského podniku. Pomocí kalkulace výnosů jsme schopni blíže určit výnosy jednotlivých výkonů. Mezi položky obecného vzorce kalkulačních výnosů patří tržby, podpory a dotace a ostatní výnosy. Vzorec pro kalkulaci výnosů vypadá takto:

1. Tržby
2. Podpory a dotace
3. Ostatní výnosy
4. Výnosy celkem

Kalkulace výnosů v rostlinné výrobě

Mezi položky kalkulačního vzorce pro rostlinnou výrobu patří tržby za hlavní výrobky rostlinné výroby, tržby za vedlejší výrobky rostlinné výroby, podpory a dotace a ostatní výnosy rostlinné výroby. Kalkulační vzorec pak vypadá takto:

1. Tržby za hlavní výrobky rostlinné výroby
2. Tržby za vedlejší výrobky rostlinné výroby
3. Podpory a dotace
4. Ostatní výnosy rostlinné výroby
5. Výnosy celkem

Kalkulace výnosů v živočišné výrobě

Mezi položky kalkulačních výnosů živočišné výroby patří tržby za výrobky živočišné výroby, chovná a jatečná zvířata, tržby za vedlejší výrobky živočišné výroby, podpory a dotace a ostatní výnosy živočišné výroby.

Kalkulační vzorec vypadá takto:

1. Tržby za výrobky živočišné výroby, chovná a jatečná zvířata
2. Tržby za vedlejší výrobky
3. Podpory a dotace
4. Ostatní výnosy živočišné výroby
5. Výnosy celkem

Kalkulace výnosů ostatních výrob a činností

Mezi položky kalkulačního vzorce pro výnosy ostatních výrob a ostatních činností patří tržby za ostatní výrobky, služby a zboží, podpory a dotace a ostatní výnosy.

Kalkulační vzorec vypadá takto:

1. Tržby za ostatní výrobky, služby a zboží
2. Podpory a dotace
3. Ostatní výnosy
4. Výnosy celkem (Poláčková, 2010)

2.4 Podnikové výnosy jako měřítko výkonnosti

Pro posouzení finančního zdraví podniku a zhodnocení efektivnosti využívání jeho prostředků existuje celá řada ukazatelů. Mnohé z nich hodnotí výkonnost právě pomocí výnosů. Nejkomplexnější skupinou ukazatelů hodnotících podnik je finanční analýza.

2.4.1 Finanční analýza

„Finanční analýza představuje proces vyšetřování a vyvozování závěrů z výsledků finančního hospodaření minulých nebo budoucích období určité osoby včetně zjišťování jeho slabých a silných stránek, testování jednotlivých finančních parametrů a ověřování jejich skutečné vypovídací schopnosti.“ (Marek a spol., 2009, s185)

Dle Grünwald a Holečková (2009) vychází finanční analýza spíše z již ozkoušených postupů než z teoretických základů. Jak z názvu plyne, jedná se o analyzování financí podniku.

Finanční analýzou lze zhodnotit minulost i současnost a doporučit vhodná řešení do budoucnosti pro finanční hospodaření podniku. Cílem analýzy je zhodnotit finanční zdraví podniku, poznat slabiny a určit silné stránky. Finanční analýza predikuje vývoj podnikových financí a tím má napomoci k současnému zhodnocení finanční politiky. Základní požadavek kladený na analýzu je komplexnost. Musí se tedy zvážit všechny vlastnosti hospodářského procesu, které jsou vzájemně spjaté. (Holečková, 2008)

Manažerské poznatky z finanční analýzy slouží pro taktické a strategické rozhodování o financování a investicích, pro podávání zpráv věřitelům, vlastníkům a dalším subjektům. Na informace, které firma poskytuje veřejnosti se v poslední době zvyšuje dohled a dbá se na jejich relevantnost a transparentnost. (Kislíngrová, 2010)

Holečková (2008) označuje finanční analýzu za významný prvek využívaný při podnikovém řízení a měly by ji mít osvojenou všichni finanční manažeři. Je neodmyslitelně spjata s účetnictvím a řízením financí podniku. Je to právě účetnictví, které vystupuje jako hlavní zdroj informací pro finanční rozhodování. Účetnictví poskytuje důležité informace prostřednictvím finančních výkazů: rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přehledu o peněžních tocích.

Zdroje informací pro finanční analýzu

Základním zdrojem informací pro finanční analýzu jsou účetní výkazy podniku. Krčková (2009) je člení na zveřejňované a nezveřejňované zdroje informací.

Velice důležitým zdrojem informací zveřejňovaných je účetní závěrka. Účetní závěrka obsahuje:

- Rozvahu – v níž jsou uvedeny položky aktiv a pasiv. Zachycují stav majetku a zdroje jeho krytí. Tyto hodnoty se zpravidla peněžně vyjádří k poslednímu dni účetního období.
- Výkaz zisku a ztráty – specifikují výnosy a náklady za jednotlivé činnosti.
- Příloha účetní závěrky – doplňuje informace, které byly obsažené ve výkazu zisku a ztráty a rozvaze.

Dobrovolnými položkami účetní závěrky jsou přehled o změnách vlastního kapitálu a přehled o peněžních tocích.

Dalšími zveřejňovanými zdroje je např. výroční zpráva nebo zpráva vrcholového vedení podniku. (Kurešová, 2012)

Nezveřejňovanými zdroji jsou výkazy vnitropodnikového účetnictví, firemní statistiky a plány a kalkulace. (Krčková, 2009)

Poměrové ukazatele

Mezi nejoblíbenější a nejrozšířenější metodu finanční analýzy patří poměrové ukazatele, protože s jejich využitím lze získat nenákladný a rychlý obraz základní charakteristiky podnikových financí. Sestavovat ukazatele je možné podílovou formou (dochází k poměrování části celku a celku), nebo vztahovou formou (do poměru se dávají samostatné veličiny). Členění poměrových ukazatelů podle oblasti finanční analýzy je obvykle uváděno takto:

1. Ukazatele rentability
2. Ukazatele aktivity
3. Ukazatele zadluženosti
4. Ukazatele likvidity
5. Ukazatele tržní hodnoty
6. Provozní ukazatele
7. Ukazatele na bázi finančních fondů a cash flow (Sedláček, 2011)

Účelem této práce je zhodnotit výnosové ukazatele a proto je nejpříhodnější použití ukazatelů rentability a aktivity.

2.4.2 Analýza rentability

Ukazatelé rentability jsou nejsledovanějšími ukazateli finanční analýzy, protože dove-
dou nejlépe vystihnout schopnost dosahovat výnosů. Rentabilita se vypočítá jako poměr
dosaženého výnosu a kapitálu, který byl na dosažení výnosu vynaložen. Často se za
dosažený výnos dosazuje výnos po odečtení nákladů, tedy čistý výnos. (Marek, 2009)

Analýzou rentability dochází k poměrování výsledkových veličin (výsledku hospodaře-
ní za účetní období, zisku, cash flow, řádného provozního zisku, nebo hrubého zisku)
s kapitálovými nebo majetkovými veličinami (celkovým kapitálem, vlastním kapitálem
nebo provozně nutnými majetky). Za stejně podstatné hodnoty jsou považovány tržby.
Dochází-li ke srovnávání podniků, k údajům se skutečnou vypovídací hodnotou se do-

staneme až použitím ukazatelů rentability, protože ty zohledňují použitý kapitál a tržby, kterých bylo využito při dosahování cílů. (Wöhe & Kislingerová, 2007)

Rentabilita tržeb – ROS

Poměřuje zisk a tržby. Měří účinnost využití všech svých prostředků k vytvoření hodnot. Zjednodušeně ukazuje podíl čistého zisku, který připadá na 1 Kč tržeb. (Sedláček, 2011; Kislingerová, 2010)

$$\text{ROS} = \frac{\text{zisk před zdaněním a úroky}}{\text{tržby}} \quad (1)$$

Výnosnost celkových aktiv – ROA

Poměřuje zisk s celkovými aktivy, které byly vloženy do podnikání. Není směrodatné zda se jedná o vlastní či cizí zdroje, nebo krátkodobé či dlouhodobé zdroje. (Sedláček, 2011)

$$\text{ROA} = \frac{\text{zisk před zdaněním a úroky}}{\text{aktiva}} \quad (2)$$

Výnosnost vlastního kapitálu – ROE

Vyjadřuje, zda kapitál vložený vlastníky přináší dostatečný výnos. Výnos by měl vždy odpovídat velikosti investičního rizika. (Sedláček, 2011)

$$\text{ROE} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (3)$$

Rentabilita dlouhodobých zdrojů – ROCE

Tento ukazatel je ukazatelem efektu. Ukazuje nám jakého provozního hospodářského výsledku podnik dosáhl z jedné vložené koruny. (Kislingerová, 2010)

$$\text{ROCE} = \frac{\text{zisk před zdaněním a úroky}}{\text{dlouhodobé závazky + vlastní kapitál}} \quad (4)$$

Pokud dochází k mezipodnikovému srovnávání, hodnotí se rentabilita celkového kapitálu jako spolehlivější ukazatel, než rentabilita vlastního kapitálu. Jestliže chceme zhodnotit podnikovou výnosnost nezávisle na velikosti zadlužení, použijeme rentabilitu cel-

kového kapitálu. Když podnik dosahuje vysoké rentability vlastního kapitálu, může to být způsobeno jak vysokou výnosností, tak i vysokou mírou zadluženosti podniku. Jako určující veličina pro výši rentability vlastního kapitálu, rentability tržeb a celkového kapitálu je zisk. Zisk je však z důvodu politického bilancování a oceňování manipula-tivní, proto někteří analytici při výpočtech rentabilitních ukazatelů používají místo zisku cash flow. (Wöhe & Kislingerová, 2007)

2.4.3 Analýza aktivity

Analýzou aktivity se hodnotí efektivnost hospodaření podniku s jeho aktivy. Pokud má podnik více aktiv než je vhodné, vznikají náklady snižující zisk. Má-li podnik nízké stavy aktiv, může to způsobit úbytek tržeb, které z nich mohly vzejít. Ukazatele se kalkulují pro tyto skupiny aktiv: stálá aktiva, pohledávky, zásoby, celková aktiva. (Synek & Kislingerová, 2011)

Měření využití jednotlivých majetkových složek se provádí pomocí ukazatelů aktivity. Podobně jako ukazatelé rentability porovnávají výstupy a vstupy. (Neumaierová & Neumaier, 2002)

Ukazatele aktivity se mohou vyskytovat ve dvou různých podobách. První podobou je vyjádření počtu obrátek pasiv či aktiv za dané období. Podoba druhá mluví o konkrétní době, za kterou dochází k obrátům aktiv nebo pasiv. Řeč je tedy o době obratu. (Marek, 2009)

Obrat zásob

Ukazatelem lze změřit, kolikrát jsou položky zásob prodány a naskladněny za dané období. Nejčastěji se jedná o rok. Po vydělení 360 počtem obrátek, výsledkem bude doba obratu ve dnech. (Synek & Kislingerová, 2010)

$$\text{Obrat zásob} = \frac{\text{tržby}}{\text{zásoby}} \quad (5)$$

Obrat aktiv

Ukazatel udává, jak efektivně jsou využívána celková aktiva. Výsledkem je počet obrátek celkových aktiv za rok. (Kislingerová, 2010)

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{aktiva celkem}} \quad (6)$$

Doba obratu zásob

Udává počet dnů, během kterých jsou zásoby v podniku až do doby spotřeby, nebo do-
by jejich prodeje. (Kislingerová, 2010)

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby}}{(\text{tržby}/360)} \quad (7)$$

Doba splatnosti pohledávek

Udává počet dnů, během kterých je příjem peněz za tržby zdržován v pohledávkách. Je
to doba, kterou musí podnik čekat na přijetí plateb za provedené tržby. (Kislingerová,
2010)

$$\text{Doba splatnosti pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{(\text{tržby}/360)} \quad (8)$$

Doba obratu závazků

Ukazatel hodnotí, jakou dobu podnik odkládá zaplacení faktur dodavatelům. Ukazatel
tedy ve dnech vyjádří dobu neuhrazených závazků. (Sedláček, 2011)

$$\text{Doba obratu závazků} = \frac{\text{závazky}}{(\text{tržby}/360)} \quad (9)$$

3 Metodika

Cílem práce byla klasifikace podnikových výnosů. Určení možných faktorů, které by mohly ovlivňovat tvorbu výnosů. Zhodnocení podnikové výkonnosti pomocí výnosů a analýza vývoje výnosů za období 2008 – 2012 na základě účetních výkazů vybraného obchodního závodu.

Pro zhodnocení výnosnosti a efektivity hospodaření podniku budou použity podílové ukazatele finanční analýzy, které zkoumaná kritéria nejlépe vystihují. Také dojde ke zhodnocení vlivů, které výnosy sledovaného subjektu přímo nebo nepřímo ovlivňují. Díky tomu bude možné určit, zda jsou některé problémy podniku způsobeny ovlivnitelnými či neovlivnitelnými faktory.

Tato práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část upřesňuje pojem zemědělství, zabývá se specifiky v zemědělství a okrajově zmiňuje společnou zemědělskou politiku EU. Dále jsou charakterizovány pojmy podnik a výnosy. Blíže je specifikováno rozdělení výnosů a evidence výnosů. Práce dále mapuje faktory, které ovlivňují výnosy v zemědělství, osvětluje problematiku finanční analýzy a blíže popisuje ukazatele rentability a aktivity, kterými je možné přímo zhodnotit, jak je podnik výnosný a efektivní.

Praktická část této práce začíná charakteristikou vybraného zemědělského podniku, kterým je ZEMĚDĚLSKÝ PODNIK a. s. MĚSTO ALBRECHTICE. Následuje část, která se zabývá vývojem výnosů ve sledovaném období a jejich strukturou dle dat z výkazu zisku a ztráty. Dále dochází k charakterizování jednotlivých složek výnosů, kterými jsou výkony, ostatní provozní výnosy a tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu. Následně jsou hodnoceny výnosy ze zemědělské činnosti rozdělené dle struktury produkce. Na základě získaných dat jsou vypočteny a porovnány tempa růstů tržeb z rostlinné výroby (RV), živočišné výroby (ŽV) a dotací. Následuje šetření příčin vysokého výkyvu u tržeb z RV. Poté jsou provedeny výpočty ukazatelů rentability a aktivity a ukazatele rentability bez započtení dotací. Konečně se praktická část práce zabývá vlivem zemědělských cen na vstupech a výstupech na výnosy obchodního závodu. Informace o vybraném zemědělském podniku jsou čerpány z výročních zpráv za roky 2008 – 2012. Jejich součástí jsou kromě rozvahy a výkazu zisku a ztráty i charakteristiky hospodaření jednotlivých úseků podniku a tak tato data zcela postačovala pro veškeré výpočty.

Pro výpočty byly použity hodnoty z výkazu zisku a ztráty (VZZ) a rozvahy (R). Klíč k získání těchto hodnot osvětluje tabulka 3. Veškerá data o čistě zemědělské činnosti obchodního závodu byla získána z výročních zpráv.

Tabulka 3: Metodika získávání ukazatelů

Ukazatel	Zkratka	Výpočet
Výnosy	V	VZZ (II.+III.+IV.+VI+X.)
Výkony	VKN	VZZ (II.)
Ostatní provozní výnosy	OPV	VZZ (IV.)
Tržby z prodeje DM a materiálu	TRDMM	VZZ (III.)
Zisk před zdaněním a úroky	EBIT	VZZ ((****)+N.)
Tržby	TR	VZZ (II.1.)
Aktiva	A	R (aktiva celkem)
Čistý zisk	EAT	VZZ (***)
Vlastní kapitál	VK	R (pasiva A.)
Krátkodobé závazky	Z	R (pasiva B.I.4.+B.III.+B.IV.2.+C.I.)
Dlouhodobé závazky	DZ	R (pasiva B.IV.1.)
Zásoby	ZÁS	R (C.I.)
Pohledávky	PO	R (aktiva C.III.)

Zdroj: vlastní zpracování

V praktické části této práce jsou použity poměrové ukazatele, které uvádí tabulka 4.

Tabulka 4: Poměrové ukazatele

Ukazatel	Zkratka	Výpočet
Rentabilita tržeb	ROS	EBIT / TR
Rentabilita aktiv	ROA	EBIT / A
Rentabilita vlastního kapitálu	ROE	EAT / VK
Rentabilita dlouhodobých zdrojů	ROCE	EBIT / (KZ + VK)
Rychlost obratu aktiv	roA	TR / A
Doba obratu zásob	doZÁS	ZÁS / (TR / 360)
Doba obratu pohledávek	doPO	PO / (TR / 360)
Doba obratu závazků	doZ	Z / (TR / 360)

Zdroj: vlastní zpracování

4 Praktická část – řešení a výsledky

4.1 Charakteristika podniku z hlediska vývoje výnosů

Pro splnění účelu této práce, kterým je zhodnocení výnosů, jejich vývoje a klasifikování kategorií výnosů, byl vybrán ZEMĚDĚLSKÝ PODNIK a. s. MĚSTO ALBRECHTICE. Tato společnost byla založena Pozemkovým fondem ČR v Praze. Pozemkový fond ČR byl jediným zakladatelem. K transformaci ze Státního statku Město Albrechtice, s. p. na akciovou společnost a vzniku této společnosti došlo 1. 1. 1994 zapsáním do obchodního rejstříku.

Základní údaje o obchodním závodu:

Vznik: 1. leden 1994
Sídlo: Zámecká 1, č.p. 83, 793 95 Město Albrechtice
IČ: 476 74 717
Základní kapitál: 68 051 900 Kč

Předmětem podnikání vybraného obchodního závodu jsou:

- zemědělská výroba a racionální hospodaření na zemědělské půdě
- myslivost
- obchodní činnost - koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej
- realitní činnost
- silniční motorová doprava nákladní
- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona

Počet pracovníků ve zkoumaných letech charakterizuje tabulka 5.

Tabulka 5: Vývoj počtu pracovníků

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Průměrný přepočítaný stav pracovníků	53	50	51	43	40

Zdroj: vlastní zpracování

Charakteristika společnosti

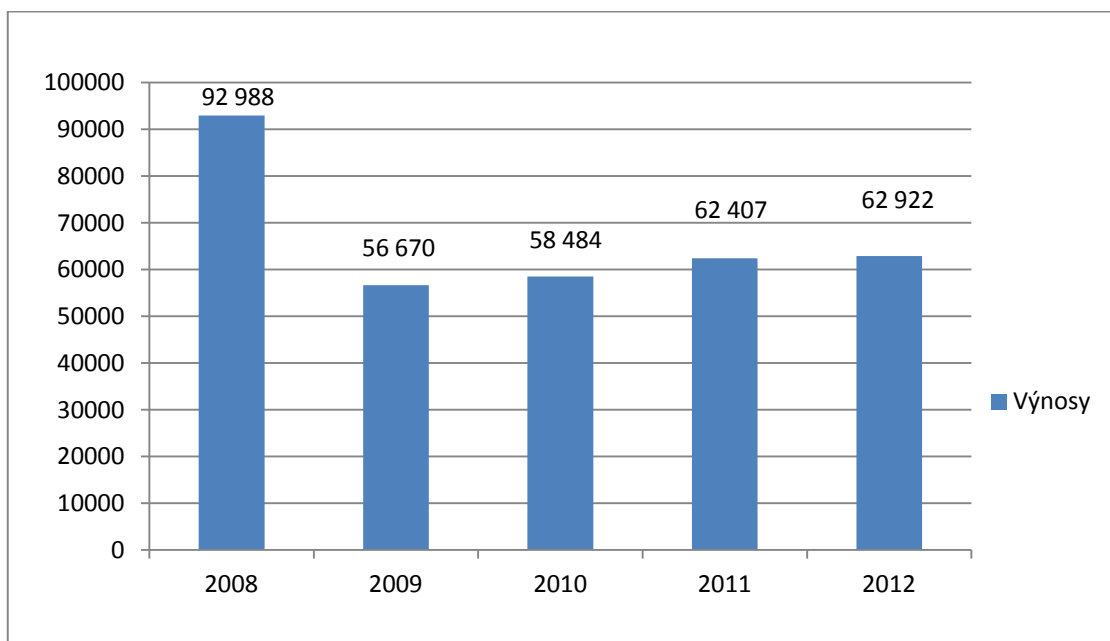
Hlavní činností společnosti je zemědělská výroba. V rámci rostlinné výroby se jedná o výrobu obilovin, které mají primárně naplnit krmný fond a výrobu zelené hmoty zpracovávané na seno a na senáž. Dále jsou pěstovány i píce, jejichž využitím je zpracování na krmiva a olejnin, které jsou určeny výhradně na prodej.

Živočišná výroba se zabývá chovem slepic na snášku. Vejce jsou následně prodávána v okolních obcích a městech. Nemalou mírou přispívá k živočišné výrobě i chov skotu. Jedná se o plemena zaměřená na výrobu mléka a masná plemena, která spásají nedostupné pozemky v rámci katastru.

4.1.1 Charakteristika vývoje výnosů

Přesto, že se jedná o zemědělský obchodní závod, výnosy v některých ze sledovaných let nepocházejí pouze ze zemědělské výroby, ale také například z obchodu s cennými papíry. Zemědělská výroba však zajišťuje vždy nejpodstatnější část dosažených výnosů. Graf 1 znázorňuje vývoj výnosů od roku 2008 do roku 2012.

Graf 1: Vývoj výnosů

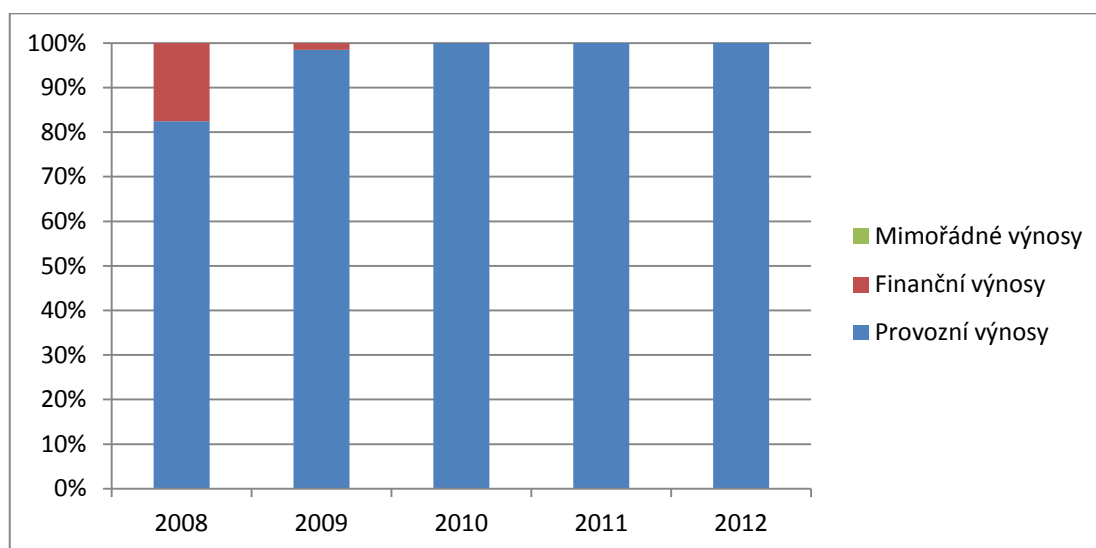

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 1 lze vyčíst markantní pokles výnosů mezi v roce 2009 o více než 39%. Od roku 2009 dochází meziročně vždy k nárůstu dosažených celkových výnosů. V roce 2010 činí přírůstek více než 3,2%. Výnosy roku 2011 vzrostly oproti roku 2010 o více

než 6,7%. Rok 2012 přinesl oproti předchozímu roku zvýšení výnosů o necelé 1 %. Výše zmíněný rapidní pokles výnosů v roce 2009 rezultuje z několika zásadních faktů. Prvním je celosvětová hospodářská krize, která měla vliv na ceny a tak ovlivnila mnoho dalších podniků v nejrůznějších ekonomikách světa. Konkrétním dopadem na sledovanou společnost byl významný pokles výkonů, který se promítl do celkových výnosů. Druhým důvodem je podíl finančních výnosů na celkových výnosech. Jeho vývoj znázorňuje graf 2.

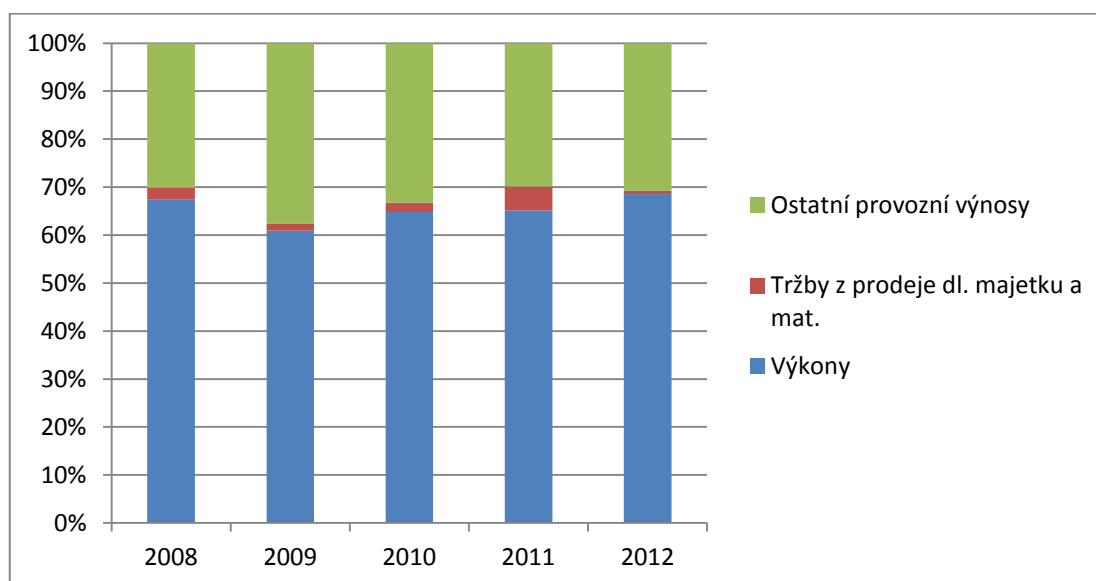
Graf 2: Struktura výnosů

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 2 vyplývá, že v roce 2008 dosahovaly finanční výnosy více než 17,5% z celkových výnosů, což odpovídá hodnotě 16 333 tis. V roce 2009 se jednalo už o pouhých 1,5%, tedy 869 tis. Poslední rok, který zaznamenal dosažení finančních výnosů, byl rok 2010 s podílem pouhých 0,01 %. Mimořádných výnosů nebylo dosaženo v žádném ze sledovaných roků. Je tedy zjevné, že nejpodstatnější částí výnosů jsou provozní výnosy. Nadále se tedy tato práce bude zabývat provozními výnosy. Podíl jejich jednotlivých složek zachycuje graf 3.

Graf 3: Položky provozních výnosů

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 3 je zjevné, že největší podíl na dosažených výnosech nesou ve všech letech výkony, po nich následují ostatní provozní výnosy a na posledním místě jsou tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu. Následující podkapitoly se budou zabývat právě těmito složkami provozních výnosů.

4.1.2 Charakteristika výkonů

Výkony jsou položkou výsledovky zahrnující tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb, změnu stavu zásob vlastní činnosti a aktivaci. Tabulka 6 popisuje hodnoty, kterých jednotlivé složky výkonů dosahovaly.

Tabulka 6: Položky výkonů (v tis. Kč)

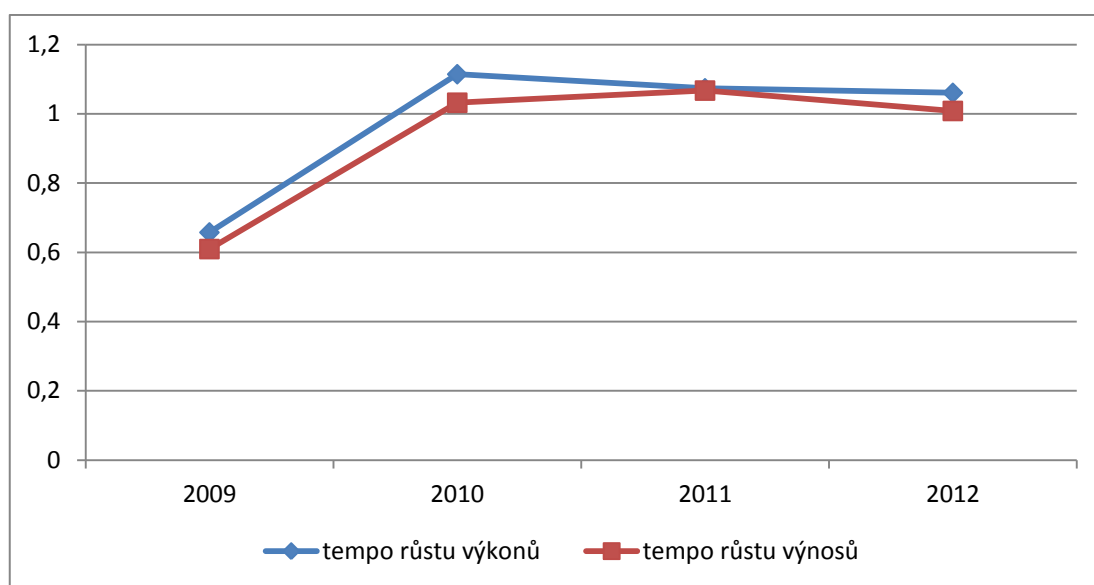
Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	49 409	34 341	35 516	43 200	40 349
Změna stavu zásob vlastní činnosti	-852	-2 940	193	-3 964	169
Aktivace	3 146	2 593	2 173	1 435	2 615
Výkony celkem	51 703	33 994	37 882	40 671	43 133

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 6 je zjevné, že nejmarkantnější podíl na celkových výkonech mají vždy tržby za prodej vlastních výrobků a služeb. O jejich hodnotě se však nedá mluvit jako o sta-

bilní. V roce 2009 zaznamenaly tyto tržby pokles o 15 068 tis. I když následující 2 roky docházelo k růstu, hodnoty posledního sledovaného roku opět poklesly. Ještě méně stabilních hodnot dosahovaly položky změn stavu zásob vlastní činnosti. Kladných čísel zde bylo dosaženo pouze v letech 2010 a 2012. Hodnoty aktivace klesaly až do roku 2011. Roku 2012 pak byly zaznamenány nejvyšší hodnoty od roku 2009. Vývoj tempa růstu výkonů společně s tempem růstu výnosů zachycuje graf 4.

Graf 4: Vývoj tempa růstu výkonů a výnosů

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvyššího tempa růstu u položky výkonů bylo dosaženo v roce 2010. Přesto, že hodnota výkonů se zvyšovala i v následujících letech, tempo růstu se postupně snižovalo. Tempo růstu výnosů rostlo až do roku 2011. Poté došlo k mírnému snížení.

Účast výkonů na výnosech se po celé sledované období zvyšovala. V roce 2008 dosahoval podíl výkonů na celkových výnosech 55,6 %. V roce 2009 se tento podíl zvedl na téměř 60 %. 64,8 % podílu výkonů na výnosech zaznamenal rok 2010. V roce 2011 se jednalo o podíl ve výši 65,2 %. Největší část výkonů byla naměřena v roce 2012, kdy bylo dosaženo více než 68,5 % podílu výkonů na celkových výnosech.

4.1.3 Charakteristika ostatních provozních výnosů

Ostatní provozní výnosy jsou druhou nejpodstatnější složkou celkových výnosů. Obchodní závod do této položky výnosů řadí dotace, výnosy z pojistných událostí, výnosy z odepsaných pohledávek a ostatní provozní výnosy. Stavy těchto položek popisuje Tabulka 7.

Tabulka 7: Položky ostatních provozních výnosů (v tis. Kč)

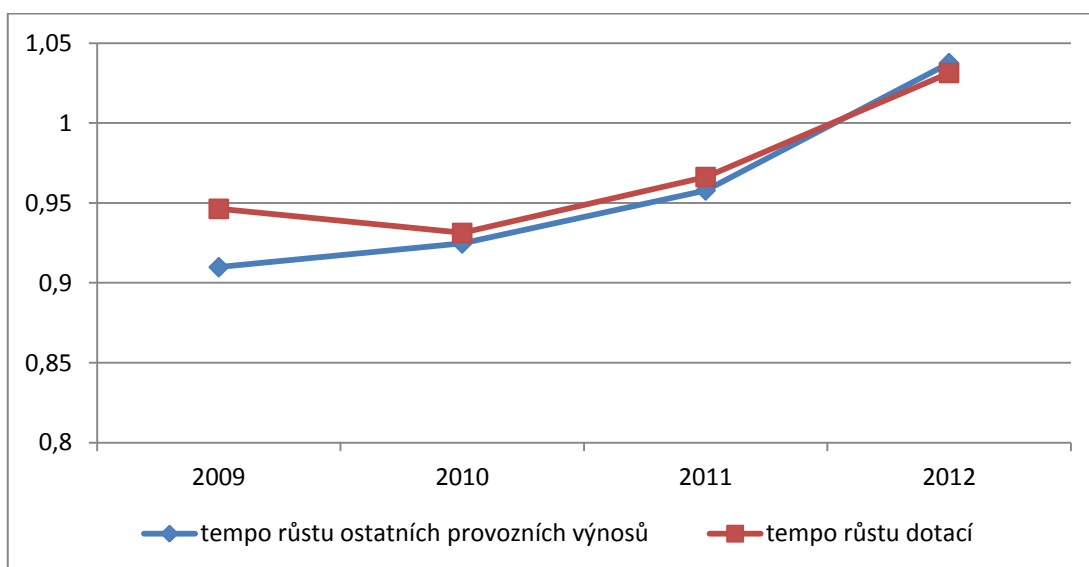
Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Dotace	21 217	20 078	18 697	18 065	18 631
Pojistné události	1 426	840	723	546	682
Odepsané pohledávky	0	63	0	0	0
Ostatní provozní výnosy	473	50	27	16	13
Celkem	23 116	21 031	19 447	18 627	19 326

Zdroj: vlastní zpracování

Na první pohled je zjevné, že stabilně nejvýznamnější položku ostatních provozních výnosů tvoří dotace. Výnosy z pojistných událostí v porovnání s dotacemi netvoří již tak významnou položku. Ještě skromnějších hodnot dosahují ostatní provozní výnosy. Výnosů z odepsaných pohledávek bylo dosaženo pouze v roce 2009.

Graf 5 znázorňuje tempo růstu ostatních provozních výnosů a dotací od roku 2009 do roku 2012.

Graf 5: Tempo růstu ostatních provozních výnosů a dotací

Zdroj: vlastní zpracování

Tempo růstu ostatních provozních výnosů se od roku 2009 postupně zvyšovalo. Největší nárůst byl zaznamenán v roce 2012, kdy bylo dosaženo nárůstu celkových ostatních provozních výnosů a to díky dotacím a pojistným událostem. Tempo růstu dotací k roku 2010 pokleslo. Následně byl vývoj téměř totožný s vývojem tempa růstu ostatních provozních výnosů.

Ostatní provozní výnosy tvořily v roce 2008 bezmála 25 % celkových výnosů.

V následujícím roce se tento podíl znatelně zvětšil a dosáhl hodnoty 37,1 %. Po poklesu podílu v roce 2010 na hodnotu 33,25 % následoval další pokles na 29,85 % podílu ostatních provozních výnosů na celkových výnosech. Poslední sledovaný rok zaznamenal mírný nárůst na 30,71 % podílu.

4.1.4 Charakteristika tržeb z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu

Jak již z názvu položky tržby za prodej dlouhodobého majetku a materiálu vyplývá, skládá se ze dvou částí. První částí jsou tržby z prodeje dlouhodobého majetku, které v našem případě budou tvořit podstatnější část. Druhou a pro nás méně podstatnou částí jsou tržby z prodeje materiálu. Tabulka 8 ukazuje, jakých hodnot za sledované období dosahovaly tržby z prodeje dlouhodobého majetku a tržby z prodeje materiálu.

Tabulka 8: Položky tržeb z DM a mat. (v tis. Kč)

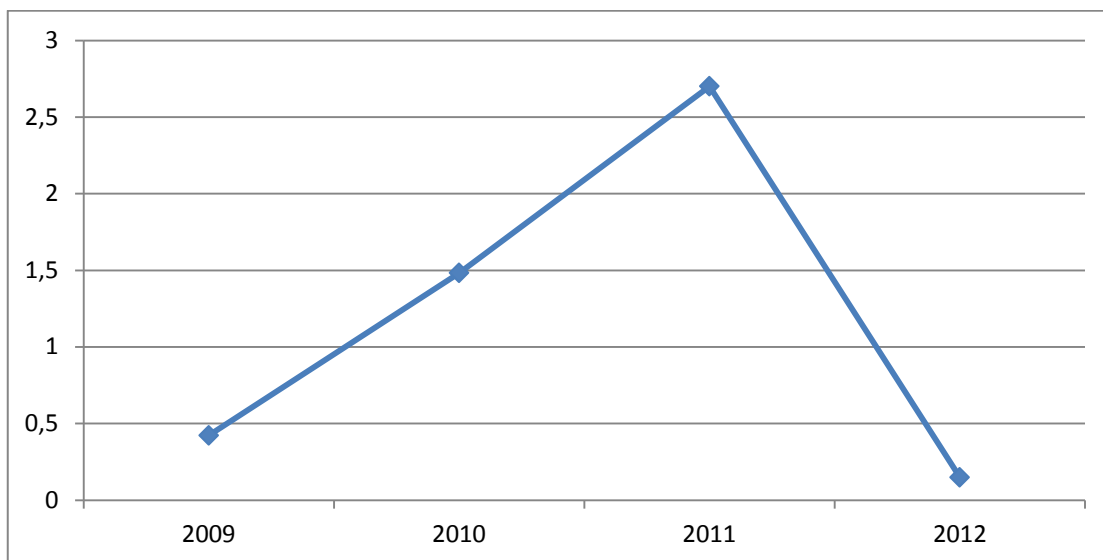
Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	1 571	660	1 128	3 075	462
Tržby z prodeje materiálu	265	116	23	34	1
Celkem	1 836	776	1 151	3 109	463

Zdroj: vlastní zpracování

Z údajů v tabulce 8 je zřejmé, že hodnoty tržeb z prodeje dlouhodobého majetku i hodnoty tržeb z prodeje materiálu jsou zcela nahodilé.

Graf číslo 6 popisuje vývoj tempa růstu tržeb za prodej dlouhodobého majetku a materiálu.

Graf 6: Tempo růstu tržeb z prodeje DM a materiálu

Zdroj: vlastní zpracování

Tempo růstu dle grafu 6 prudce stoupá až do roku 2011, ve kterém dochází ke zlomu, po kterém dochází k ještě strmějšímu poklesu.

Hodnoty tržeb z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu nabývají zcela nesystematických hodnot, neboť jsou tvořeny nahodilými transakcemi. Pro podnik netvoří příliš podstatnou část výnosů, jak dokazuje graf 3.

Tržby z prodeje DM a materiálu tvořily v roce 2008 pouhých 1,97 % z celkových výnosů. Tento podíl se v roce 2009 ještě zmenšil na 1,37 %. Rok 2010 byl téměř totožný s rokem 2008. Po zaokrouhlení bylo dosaženo podílu taktéž 1,97 %. Největších hodnot dosáhly tržby z prodeje DM a materiálu v roce 2011, kdy podíl na celkových výnosech tvořil 4,98 %. Naopak tomu bylo v roce 2012, kdy bylo dosaženo nejmenšího podílu za sledované období s hodnotou nižší než 0,75 %.

4.2 Struktura výnosů vybraného podniku a jejich analýza

Jak ukázala předešlá kapitola, výnosy z jiných než zemědělských činností v obchodním závodě tvoří zpravidla jen jejich zanedbatelnou část. Účelem této kapitoly je analyzovat výnosy z hlediska jejich příslušnosti k jednotlivým druhům zemědělských výrob.

4.2.1 Výnosy ze zemědělské činnosti dle struktury produkce

Výnosy ze zemědělské činnosti tvoří v průměru za zkoumané období 92,5 % z celkových výnosů sledovaného subjektu. Obchodní závod mezi tyto činnosti řadí tržby za výrobky rostlinné výroby, tržby za mléko, maso, vejce, tržby za ostatní výrobky a služby a provozní dotace. Tržby za mléko, maso a vejce jsou součástí tržeb za výrobky rostlinné výroby. Tržby za ostatní výrobky a služby subjekt nerozvrhuje mezi živočišnou a rostlinnou výrobu. Jaké podíly měly tyto jednotlivé položky, popisuje tabulka 9.

Tabulka 9: Podíl tržeb z RV, ŽV a dotací

	2008	2009	2010	2011	2012
Tržby za výrobky rostlinné výroby	23,42%	12,26%	13,66%	22,82%	21,92%
Tržby za výrobky živočišné výroby	44,34%	46,58%	48,66%	45,03%	45,30%
Tržby za ostatní výrobky a služby	2,20%	4,27%	3,20%	2,67%	0,65%
Provozní dotace	30,04%	36,90%	34,49%	29,49%	32,13%

Zdroj: vlastní zpracování

Z hlediska členění, které uvádí tabulka 9, mají vždy ve sledovaných letech největší podíl na výnosech ze zemědělských činností tržby za výrobky živočišné výroby. Na druhém místě jsou provozní dotace a na místě třetím tržby za výrobky rostlinné výroby. Pro přesnější porovnávání tržeb je však příhodné rozdělit tržby za výrobky živočišné výroby na jejich jednotlivé položky, neboť zkoumaný subjekt je primárně zaměřen na produkci vajec, která je součástí živočišné výroby.

Tabulka 10 zachycuje procentuální podíl jednotlivých složek tržeb za výrobky živočišné výroby k celkovým výnosům ze zemědělské činnosti.

Tabulka 10: Podíly složek živočišné výroby

	2008	2009	2010	2011	2012
Tržby za mléko	12,70%	12,25%	10,62%	9,83%	11,40%
Tržby za vejce	27,77%	30,88%	33,53%	28,00%	26,51%
Tržby za maso	3,88%	3,45%	4,51%	7,19%	7,39%

Zdroj: vlastní zpracování

Jak již bylo zmíněno výše, zkoumaný subjekt se soustředí na výrobu a prodej vajec. Jak však vyplývá z tabulek 9 a 10, tržby za prodej vajec tvoří až druhou nejvýznamnější položku. Největší výnosovou položku tvoří v celém sledovaném období provozní dotace. Třetí nejvýnosnější skupinou jsou tržby za výrobky rostlinné výroby. Rok 2008 byl nejsilnějším rokem, co se rostlinné výroby, živočišné výroby a dotací týká. Nominální hodnota tržeb těchto položek nebyla v žádném z následujících let překonána.

Podíl provozních dotací i tržeb za vejce zaznamenal v roce 2009 nárůst. Nominální hodnota provozních dotací ovšem poklesla o téměř 1 140 tis. Kč. Nominální hodnota tržeb za vejce poklesla o 2 806 tis. Kč. Zvýšení podílu těchto položek i přes snížení jejich nominálních hodnot je důsledkem rapidního poklesu výnosů ze zemědělské činnosti. O třetí nejvýznamnější příčku se dělí tržby za výrobky rostlinné výroby a tržby za mléko. Tržby za výrobky rostlinné výroby se v druhém sledovaném roce propadly o 9 872 tis. Kč, což byl největší propad ze všech položek výnosů ze zemědělské činnosti za celé sledované období. V tomto roce byla oseta menší plocha než v roce předešlém, ale hlavním důvodem tohoto poklesu byl enormní propad cen rostlinné výroby.

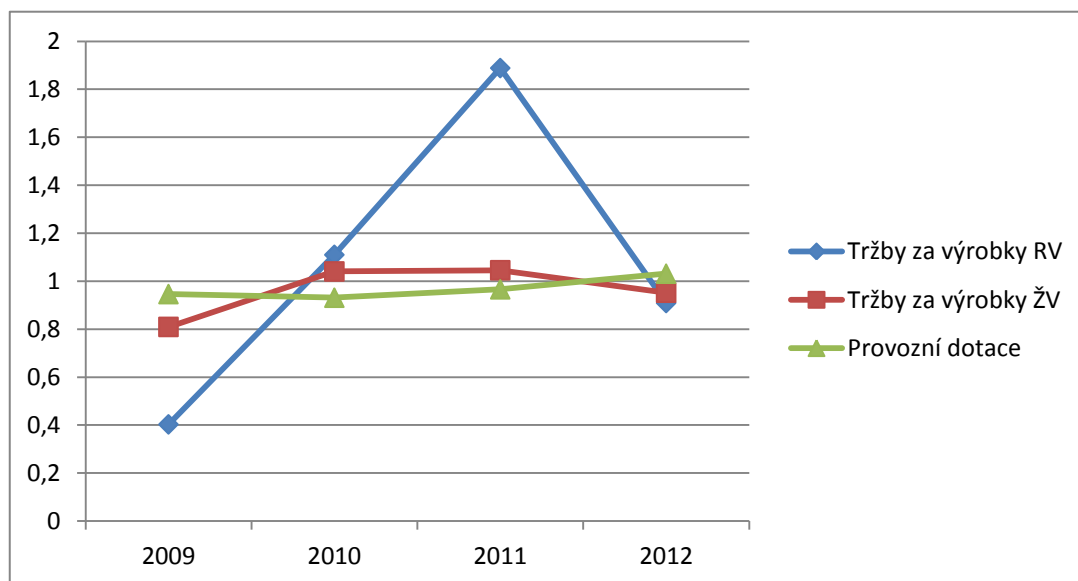
V roce 2010 se tržby za vejce nejvíce přiblížily hodnotě provozních dotací. Zatímco hodnota provozních dotací se snížila o 1 381 tis. Kč, tržby za vejce vzrostly o 1 372 tis. Kč. V roce 2010 byl nejvyšší stav nosnic, za sledované období, což mělo velmi pozitivní vliv na tržby za vejce. Zlepšily se i hodnoty tržeb za výrobky rostlinné výroby a tržeb za maso. Opačně tomu bylo u tržeb za mléko a tržeb za ostatní výrobky a služby, které zaznamenaly pokles. V tomto roce se snížil stav dojnic a zároveň došlo k poklesu vyprodukovaného mléka na jednu dojnici.

Provozní dotace i tržby za vejce v roce 2011 poklesly. Provozní dotace o 632 tis. Kč a tržby za vejce o 1 020 tis. Kč. Velice výraznou změnou prošly tržby za výrobky rostlinné výroby, které zaznamenaly růst tržeb o 6 577 tis. Kč. Tato změna byla vyvolána zvýšením hektarového výnosu u všech pěstovaných obilovin a řepky. Tržby z rostlinné výroby jsou nejméně stabilní položkou ze všech položek výnosů z rostlinné výroby. O 1 960 tis. Kč se zvýšily tržby za maso. Procentuální podíl tržeb z mléka se snížil, ale hodnota tržeb zaznamenala nárůst o 268 tis. Kč. V tomto období došlo k mírnému zvýšení indexu cen živočišné výroby.

V posledním sledovaném roce se nominální hodnota přijatých provozních dotací zvýšila o 566 tis. Kč. Průměrný počet nosnic klesal již od roku 2010, což mělo značný dopad na tržby za vejce. V roce 2012 poklesly o dalších 1 783 tis. Kč. Zhoršily se i tržby za výrobky rostlinné výroby, které se propadly o 1 271 tis. Kč. Snížil se hektarový výnos všech pěstovaných obilovin a zároveň byly obiloviny i řepka zasety na znatelně menší ploše než v roce předešlém. Tržby za mléko si polepšily o 586 tis. Kč. Došlo k nárůstu produkce mléka na dojnici. Tržby za maso neprodělaly významnou změnu.

Graf 7 znázorňuje, jak se vyvíjelo tempo růstu tržeb z rostlinné výroby, živočišné výroby a provozních dotací v letech 2009 až 2012.

Graf 7: Tempo růstu tržeb z RV, ŽV a dotací

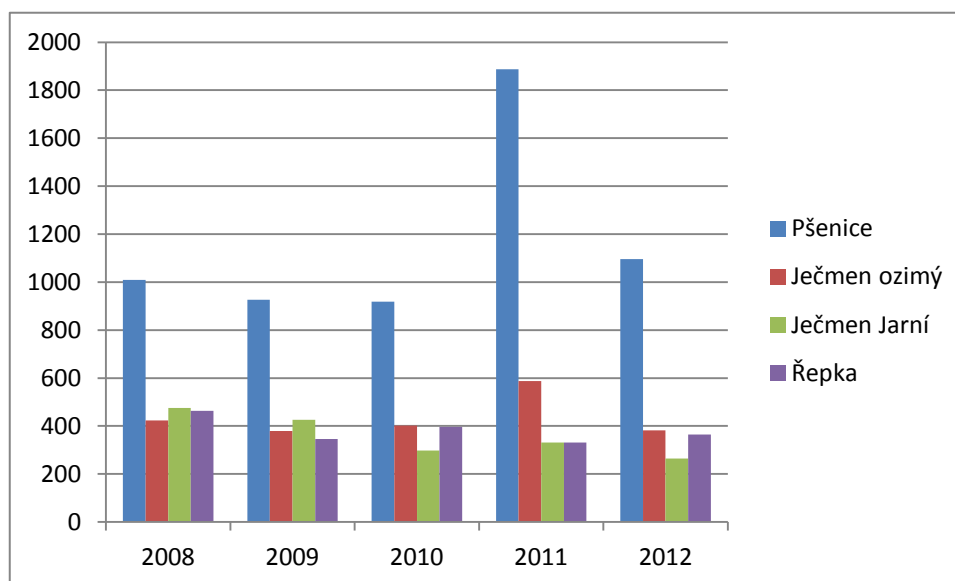
Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 7 lze vyčíst volatilitu sledovaných položek. Zatímco tržby za výrobky živočišné výroby a provozní dotace neprodělávají výrazné změny, tržby za výrobky rostlinné výroby jsou v porovnání s ostatními položkami velmi nestabilní. Na rostlinnou výrobu působí největší množství vnějších faktorů, které nemůže podnikatelský subjekt vůbec ovlivnit. Do jaké míry ovlivnily tyto vnější faktory tržby z rostlinné výroby, mohou pomoci vysvětlit charakteristiky rostlinné výroby, které jsou součástí následující podkapitoly.

4.2.2 Charakteristika rostlinné výroby

Rostlinná výroba prodělávala ve sledovaném období různé změny. Předchozí podkapitola ukázala, jak velké byly výkyvy tržeb. Nyní je příhodné analyzovat, do jaké míry byly tyto výkyvy způsobeny činností zkoumaného subjektu. K tomu poslouží údaje o produkci pěstovaných obilovin a řepky, které popisuje graf 8.

Graf 8: Produkce obilovin a řepky (v tunách)

Zdroj: vlastní zpracování

V každém ze sledovaných roků bylo v porovnání s ostatními plodinami sklizeno nejvíce pšenice. Ostatní pěstované plodiny přesahovala alespoň dvojnásobně. Největšího produkce pšenice byla zaznamenána v roce 2011, kdy více než trojnásobně převyšovala produkci v pořadí druhé plodiny, kterou byl ječmen ozimý. Právě ječmen ozimý je v průměru za pozorované období plodinou, která dosahovala druhých největších výno-

sů. Třetí průměrně nejvýnosnější plodinou byla řepka. Poslední příčku zabírá ječmen jarní.

Tento vývoj, který je popsán v grafu 8, může být ze značné míry zapříčiněn plochou, na které jsou zmíněné plodiny vysévány. Pokud by tento fakt byl jediným důvodem, měl by pozorovaný subjekt zcela ve svých rukou, kolik každé plodiny vypěstuje. Platí zde však dalších mnoho proměnných. Může se jednat například o hnojení, bonitu půdy, počasí v daném roce a podobně. K objektivnějšímu posouzení dané situace napomůžou tabulky 11 a 12.

Tabulka 11: Osetá plocha

Plodina	Plocha v hektarech				
	2008	2009	2010	2011	2012
Pšenice	290	258	215	310,99	295,43
Ječmen ozimý	90	97	119	113,5	98,09
Ječmen Jarní	133,5	119	104	89,05	77,5
Řepka	157	149	171	124,13	97,05

Zdroj: výroční zpráva obchodního závodu

Tabulka 11 udává plochu v hektarech, která byla jednotlivými plodinami oseta. Zatímco se plocha osetá ječmenem jarním v průběhu pěti let snižovala, plocha osetá ostatními plodinami neměla jednoznačný vývoj. Pokud by došlo k přehlédnutí roku 2010, dalo by se konstatovat i snižování plochy oseté řepkou. V průměru za sledované období největší plochu zabírala pšenice a po ní řepka.

Tabulka 12: Hektarové výnosy

Plodina	Výnos v tunách na hektar				
	2008	2009	2010	2011	2012
Pšenice	3,48	3,59	4,27	6,07	3,71
Ječmen ozimý	4,71	3,91	3,38	5,18	3,9
Ječmen Jarní	3,56	3,58	2,86	3,72	3,41
Řepka	2,95	2,32	2,32	2,67	3,76

Zdroj: výroční zpráva obchodního závodu

Hodnoty v tabulce 12 specifikují, jakých hektarových výnosů v tunách bylo u plodin v jednotlivých letech dosaženo. Tato hodnota je jen částečně ovlivnitelná zemědělským subjektem. Z velké části jsou tyto hodnoty ovlivněny výše zmíněnými vnějšími vlivy, a proto nevykazují žádné systematické posloupnosti.

Nyní je možné objektivněji posoudit vlivy působící na tržby z rostlinné výroby. Vzájemným porovnáním grafu 8 a tabulek 11 a 12 lze vypočítat, do jaké míry se na celkové produkci dané obiloviny nebo řepky podílela osetá plocha a do jaké míry hektarový výnos. Nejproduktivnějším rokem byl dle grafu 8 rok 2011. Z tabulky 11 je zřejmé, že v tomto roce byla pšenicí osetá největší plocha ve sledovaném období. Zároveň tabulka 12 udává, že v roce 2011 bylo dosaženo největších hektarových výnosů u pšenice. Výkyv, který byl v daném roce zaznamenán, tak byl způsoben oběma faktory. V témže roce dosáhl svého maxima i ječmen ozimý, který nebyl zasetý na své největší ploše, ale dosáhl svých největších hektarových výnosů. Ječmen ozimý je tedy důkazem, že hektarové výnosy jsou jednou z nejdůležitějších proměnných, co se rostlinné produkce týče. Samozřejmě další významnou proměnnou jsou ceny plodin. Právě podle nich se mnohdy zemědělské subjekty rozhodují, které plodiny a v jaké míře budou pěstovat. Index cen rostlinné výroby zaznamenal velký propad v roce 2009. Naopak v roce 2011 dosáhl největších hodnot.

4.3 Faktory ovlivňující výnosy ve sledovaném podniku v návaznosti na rentabilitu

Tato kapitola mapuje hodnoty některých podílových ukazatelů obchodního závodu a hodnotí, jaké faktory mají na dosažené výsledky podstatný vliv. Následující výpočty prezentují situaci obchodního závodu z hlediska výnosnosti jednotlivých složek jeho majetku a z hlediska efektivnosti hospodaření. Analýza rentability je využívána velice často, neboť nejlépe dokáže zhodnotit schopnost podniku dosahovat výnosů. Analýza aktivity měří, jak účinně obchodní závod umí pracovat se svými aktivy. Je nežádoucí mít vysoké množství aktiv, kvůli vzniku nákladů a stejně tak je nežádoucí nízký stav aktiv, protože může zapříčinit pokles tržeb. Následně je hodnocena rentabilita subjektu za předpokladu absence dotací a provázanost výnosů s cenami zemědělských výrobců a cenami vstupů do zemědělství.

4.3.1 Analýza rentability

Analýze rentability se věnují tabulky 13 – 16. Účelem následujících čtyř výpočtů je získat hodnoty ukazatelů rentability tržeb, rentability aktiv, výnosnosti vlastního kapitálu a rentability dlouhodobých zdrojů.

Tabulka 13: Ukazatel rentability tržeb

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Zisk před zdaněním a úroky (v tis. Kč)	1 185	-10 229	-4 743	665	2 973
Tržby (v tis. Kč)	49 409	34 341	35 516	43 200	40 349
Rentabilita tržeb	2,40%	-29,79%	-13,35%	1,54%	7,37%

Zdroj: vlastní zpracování

Zisk před zdaněním a úroky (EBIT) se v roce 2009 rekordně propadl. V roce 2010 došlo k výraznému zlepšení, avšak stále nebylo zdaleka dosaženo kladných hodnot. Těch se povedlo dosáhnout v letech 2011 a 2012, kdy zisk před zdaněním a úroky dosáhl nejvyšší hodnoty za sledované období. Největších tržeb bylo dosaženo v roce 2008. Od roku 2009, kdy bylo dosaženo nejnižších tržeb, docházelo vždy až do roku 2011 ke zlepšení. Rok 2012 zaznamenal mírný pokles. Kvůli hluboké ztrátě byla nejnižší rentabilita tržeb dosažena v roce 2009. Díky zlepšování hodnot docházelo ke stabilizaci situace, o čemž svědčí hodnota rentability tržeb na konce sledovaného období.

Tabulka 14: Ukazatel rentability aktiv

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Zisk před zdaněním a úroky (v tis. Kč)	1 185	-10 229	-4 743	665	2 973
Aktiva (v tis. Kč)	88 090	74 517	70 905	70 996	71 419
Rentabilita aktiv	1,35%	-13,73%	-6,69%	0,94%	4,16%

Zdroj: vlastní zpracování

Rentabilita aktiv v roce 2009 poklesla na své minimum za sledované období. Bylo to způsobeno ztrátou převyšující 10 milionů Kč. V roce 2010 se situace zlepšila, ale podnik byl stále ve ztrátě. V roce 2011 již bylo dosaženo kladné rentability aktiv. Nejrentabilnějším rokem ve sledovaném období byl rok 2012.

Tabulka 15: Výnosnost vlastního kapitálu

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Čistý zisk (v tis. Kč)	709	-10 267	-4 803	151	3 042
Vlastní kapitál (v tis. Kč)	73 585	62 248	57 445	57 596	60 646
Rentabilita vlastního kapitálu	0,96%	-16,49%	-8,36%	0,26%	5,02%

Zdroj: vlastní zpracování

Stejně jako EBIT i čistý zisk zaznamenal hluboký propad v roce 2009. Následné roky taktéž docházelo vždy ke zlepšení. Vývoj hodnot vlastního kapitálu je velice podobný vývoji aktiv. Od roku 2008 do roku 2010 docházelo vždy k meziročním poklesům, v letech následujících však hodnota vlastního kapitálu nepatrně rostla. Nemůže tedy být překvapením, že rentabilita vlastního kapitálu byla v roce 2009 hluboko pod nulou, ale díky následným zlepšením v následujících letech, bylo postupně dosaženo kladné rentability vlastního kapitálu, až v roce 2012 dosáhla hodnoty více než 5 %.

Posledním z hodnocených ukazatelů rentability bude ukazatel rentability dlouhodobých zdrojů.

Tabulka 16: Rentabilita dlouhodobých zdrojů

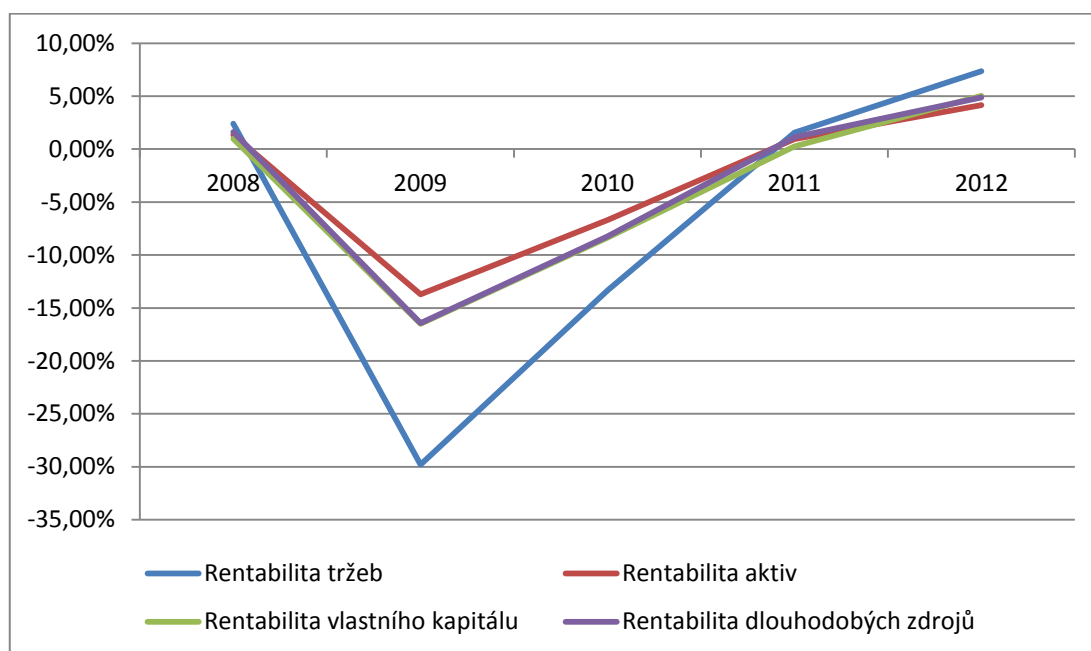
Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Zisk před zdaněním a úroky (v tis. Kč)	1 185	-10 229	-4 743	665	2 973
Dlouhodobé závazky + vlastní kapitál (v tis. Kč)	73 585	62 248	57 445	58 259	61 129
Rentabilita dlouhodobých zdrojů	1,61%	-16,43%	-8,26%	1,14%	4,86%

Zdroj: vlastní zpracování

EBIT je stále neměnný a taktéž je tomu u vlastního kapitálu. Tento ukazatel je obohacen o vliv dlouhodobých závazků. Sledovaný subjekt v letech 2008 až 2010 nevykázal žádné dlouhodobé závazky. Poprvé ve sledovaném období byly vykázány v roce 2011 v hodnotě 663 tis. Kč. V roce 2012 tvořily dlouhodobé závazky 483 tis. Kč. Rentabilita dosáhla nejzápornějších hodnot v roce 2009, opak byl rok 2012, kdy bylo dosaženo nejvyšší rentability stejně jako u předešlých ukazatelů.

Na obrázku 14: můžeme sledovat, jakými změnami procházely jednotlivé ukazatele rentability ve sledovaném období.

Graf 9: Vývoj ukazatelů rentability

Zdroj: vlastní zpracování

Trend je u všech sledovaných ukazatelů téměř totožný, ale některé ukazatele výrazně vyčnívají svou vyšší volatilitou. Nejhlubší propad a zároveň největší progres zaznamenal ukazatel rentability tržeb. Na opačném pólu je ukazatel rentability aktiv, který prodlělal nejnižší procentuální výkyvy. Téměř v totožné rovině leží ukazatelé rentability vlastního kapitálu a rentability dlouhodobých zdrojů.

4.3.2 Analýza aktivity

Následující tabulky budou znázorňovat výpočty ukazatelů aktivity. Zkoumanými ukazateli budou, rychlost obratu aktiv, doba obratu zásob, doba splatnosti pohledávek a doba obratu závazků.

Prvním zkoumaným ukazatelem je rychlost obratu aktiv. Vypovídá o tom, jak rychle podnik dokáže otáčet vložený kapitál. Výsledkem je roční počet obrátek.

Tabulka 17: Rychlost obratu aktiv

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Tržby (v tis. Kč)	49 409	34 341	35 516	43 200	40 349
Aktiva (v tis. Kč)	88 090	74 517	70 905	70 996	71 419
Obrat aktiv (obrátek za rok)	0,56	0,46	0,50	0,61	0,56

Zdroj: vlastní zpracování

Vývoj tržeb a aktiv je již detailně popsán v hodnocení předešlých ukazatelů. Dle Kurešové (2012) by hodnota rychlosti obrátu aktiv neměla klesnout pod hodnotu 1. Podnik však ve sledovaném období ani jednou této minimální doporučené hodnoty nedosáhl. V roce 2009 obrátka aktiv nedosahuje ani poloviny doporučených hodnot. Z výsledků tohoto propočtu tedy vyplývá, že sledovaný subjekt má nadbytek majetku. K nápravě by došlo při zvýšení tržeb nebo při snížení hodnoty aktiv.

Dalším ukazatelem je doba obrátu zásob. Udává dobu, za kterou je podnik schopen spotřebovat nebo prodat své zásoby. Výsledkem je počet dnů, po které jsou zásoby uskladněny.

Tabulka 18: Doba obrátu zásob

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Zásoby (v tis. Kč)	19 776	16 410	17 863	14 918	15 619
Tržby (v tis. Kč)	49 409	34 341	35 516	43 200	40 349
Doba obrátu zásob (ve dnech)	144,09	172,03	181,06	124,32	139,36

Zdroj: vlastní zpracování

Ve sledovaném období podnik nedokázal své zásoby spotřebovat nebo prodat rychleji než za 124 dnů. Nejhorší doby obrátu bylo dosaženo v roce 2010 s dobou obrátu 181 dnů. Ač tyto hodnoty nepůsobí příliš pozitivně, v rámci zemědělství se o nich nedá hovořit jako o příliš netypických. Vhodné je samozřejmě tyto hodnoty snižovat. Při kratších dobách obrátu zásob nedochází ke vzniku zbytečných nákladů.

Dalším důležitým ukazatelem je doba splatnosti pohledávek. Udává počet dnů, po které subjekt čeká na plnění pohledávky od svého věřitele.

Tabulka 19: Doba splatnosti pohledávek

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Pohledávky (v tis. Kč)	8 605	6 643	10 003	12 247	8 500
Tržby (v tis. Kč)	49 409	34 341	35 516	43 200	40 349
Doba obrátu pohledávek (ve dnech)	62,70	69,64	101,39	102,06	75,84

Zdroj: vlastní zpracování

Zkoumaný subjekt měl největší pohledávky vůči obchodním partnerům v roce 2011. Druhé nejvyšší pohledávky byly vykázány v roce 2010. Tato fakta značně ovlivnila výsledky výpočtů. Doba splatnosti pohledávek v těchto letech byla vyšší než 100 dnů,

což je značně nevyhovující. V ostatních letech se splatnost pohledávek pohybovala v intervalu 62 – 76 dnů, což jsou méně znepokojivé hodnoty, ale i přesto stále nevyhovující. Žádoucí by bylo dosáhnout co nejnižší doby splatnosti, aby subjekt mohl efektivněji využívat své prostředky.

Posledním hodnoceným ukazatelem aktivity je doba obratu závazků. Výslednou hodnotou je počet dnů, po které je subjekt dlužníkem svého věřitele, tedy jak dlouho je odkládána platba závazků věřitelům.

Tabulka 20: Doba obratu závazků

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Závazky (v tis. Kč)	14 505	12 269	13 460	12 737	10 290
Tržby (v tis. Kč)	49 409	34 341	35 516	43 200	40 349
Doba obratu závazků (ve dnech)	105,69	128,62	136,43	106,14	91,81

Zdroj: vlastní zpracování

Závazky obchodního závodu se v prvních čtyřech letech pohybovaly mezi hodnotami 12 269 tis. a 14 505 tis. Kč. Za nejdůslednější se dá označit rok 2012, kdy měl podnik nejnižší závazky. Doba obratu závazků v tomto roce byla nejkratší ve sledovaném období. Nejdelší doba splatnosti byla v roce 2010, kdy průměrně trvalo uhradit závazky více než 136 dnů. Dobu obratu závazků je příhodné porovnat s dobou splatnosti pohledávek. Pokud je doba splatnosti závazků delší než doba splatnosti pohledávek, subjekt čerpá obchodní úvěr, což je pro něj výhodnější než situace opačná. Zkoumaný subjekt měl ve všech sledovaných letech dobu splatnosti závazků delší než dobu splatnosti pohledávek. Obchodní závod, který má příliš dlouhou dobu obratu závazků, může způsobit narušení dodavatelsko-odběratelské platební integrity.

4.3.3 Vliv přijatých dotací na rentabilitu

Dotace tvoří ve všech zkoumaných letech velmi podstatnou část výnosů. Tyto položky podnik řadí ve výkazu zisku a ztráty do oddílu ostatních provozních výnosů, do které spadají i pojistné události a ostatní provozní výnosy. Dotace tvoří vždy nejvyšší položku ostatních provozních výnosů. Následuje tabulka upřesňující položky dotací a tisíce Kč, které byly čerpány.

Tabulka 21: Dotace ve sledovaném období (v tis. Kč)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Dotace LFA (+Top-up)	11 610	11 767	11 834	13 064	14 295
Dotace AEO	3 459	2 759	2 564	2 561	2 590
Dotace na chov přežvýkavců	2 069	1 922	1 541	1 154	-
Dotace TOP-UP	2 833	2 302	990	-	194
Dotace - zelená nafta	703	619	664	641	603
Dotace pojištění plodin a zvířat	102	117	148	100	113
Dotace pojištění zoonózy	27	63	33	29	103
Dotace vakcinace kuřic	-	324	392	192	204
Dotace ostatní	414	205	531	324	529
Celkem	21 217	20 078	18 697	18 065	18 631

Zdroj: vlastní zpracování

Dotace kompenzující přírodní znevýhodnění LFA tvoří ve všech letech víc než 50 % celkového úhrnu dotací. V roce 2012 jejich podíl dokonce překročil 75 % na celkovém úhrnu. Dotace za splnění podmínek agroenvironmentálních opatření (AEO) jsou pro podnik druhou nejvýznamnější dotační položkou. Do roku 2011 tvořily významnou položku i dotace na chov přežvýkavců. Národní doplňkové platby TOP-UP se od počátku sledovaného období znatelně snižovaly. Dotace – zelená nafta neprodělaly žádné výrazné změny. Ostatní dotace jsou v porovnání s prvními čtyřmi zmíněnými ne příliš významné.

Ve sledovaném období se zkoumaný subjekt dostal dvakrát do ztráty a třikrát dosáhl zisku. Dosažený zisk však nebyl příliš velký. Vystává otázka, zda by podnik byl rentabilní, pokud by nedostával dotace, které tvoří značnou část jeho výnosů a zda by podnik byl schopný vůbec existovat. O vlivu dotací na rentabilitu podniku vypovídá tabulka 22, která obsahuje výsledky ukazatelů rentability.

Tabulka 22: Ukazatele rentability bez započtení dotací

	2008	2009	2010	2011	2012
Rentabilita tržeb	-44,39%	-91,03%	-68,11%	-41,58%	-40,53%
Rentabilita aktiv	-24,90%	-41,95%	-34,12%	-25,30%	-22,90%
Rentabilita vlastního kapitálu	-30,45%	-50,28%	-42,21%	-32,08%	-26,85%
Rentabilita dlouhodobých zdrojů	-29,80%	-50,22%	-42,11%	-30,83%	-26,75%

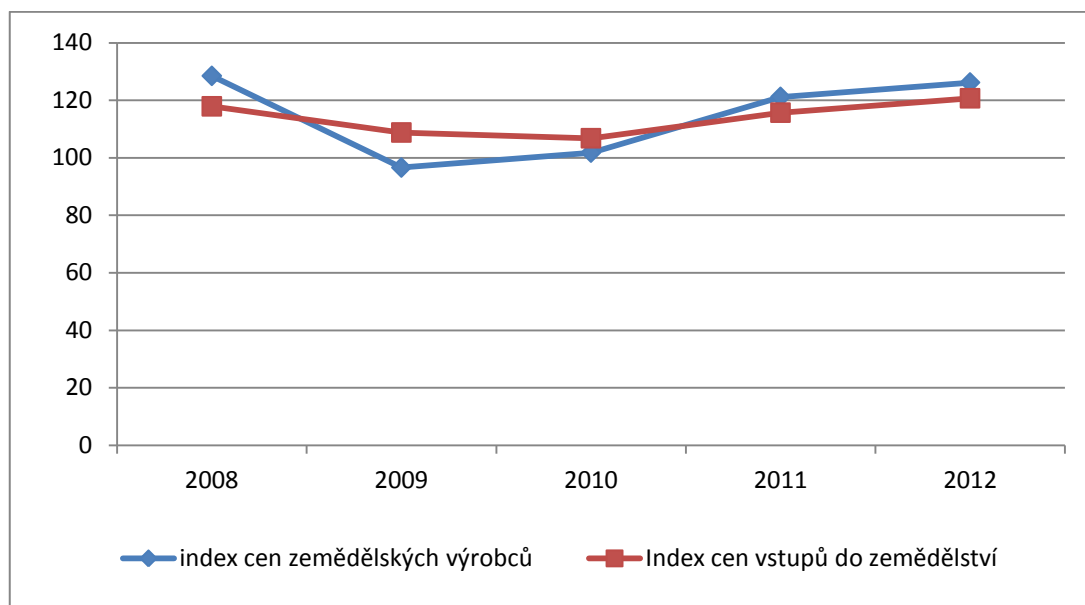
Zdroj: vlastní zpracování

Hodnoty tabulky 22 jednoznačně vypovídají o tom, že by podnik bez dotací nebyl rentabilní a to v žádném ze sledovaných roků. Lze tedy jednoznačně konstatovat, že by podnik v této situaci nebyl schopen vůbec existovat. Přijaté dotace tedy mají velice významný vliv na rentabilitu pozorovaného subjektu.

4.3.4 Výnosy v závislosti na zemědělských cenách vstupů a výstupů

Výnosy a potažmo rentabilita zemědělského subjektu může být také znatelně ovlivňována cenami dodávek výrobků a služeb do zemědělství na jedné straně a na druhé straně cenami zemědělských výrobců. Tyto ceny jsou sledovány Českým statistickým úřadem a vyhodnocovány jejich nárůsty a úbytky vůči průměru některého z předchozích let. Výsledky tohoto vyhodnocování jsou zveřejňovány jako index cen zemědělských výrobců a index cen vstupů do zemědělství. Pokud by došlo k situaci, ve které by ceny vstupů do zemědělství byly vyšší než ceny zemědělských výrobců, zemědělské subjekty by začaly prodělavat a dostaly by se tak do problémů. Vývoj obou těchto indexů znamená následující graf.

Graf 10: Ceny zemědělských vstupů a výstupů

Zdroj: vlastní zpracování

Největší propad výnosů zaznamenal podnik v roce 2009. V roce 2010 došlo ke zlepšení, ale výsledek hospodaření byl stále záporný. Jak můžeme pozorovat na grafu 10, právě v těchto letech došlo k výraznému propadu indexu cen zemědělských výrobců pod úro-

veň indexu cen vstupů do zemědělství. Nejvíce záporný rozdíl těchto hodnot byl zaznamenán právě v roce 2009, který byl pro sledovaný subjekt nejkrizovější. Přesto, že se v roce 2010 hodnoty indexu cen zemědělských výrobců zvedly, zůstaly stále pod indexem cen vstupů do zemědělství. Rozdíl se však znatelně snížil. Právě v tomto roce došlo ke zlepšení i ve sledovaném obchodním závodu. V dalším roce se již situace stabilizovala a ceny zemědělských výrobců se začaly postupně zvedat. Jejich růst pokračoval i v roce 2012. Od roku 2010 do roku 2012 docházelo i k mírnému nárůstu cen vstupů do zemědělství, ne však v takové míře, aby ohrožovaly rentabilitu zemědělských obchodních závodů.

Po porovnání indexu cen zemědělských výrobců, indexu cen vstupů do zemědělství a výnosů podniku lze pozorovat výraznou provázanost, ze které lze vyvodit závěr, že rentabilita zkoumaného subjektu je znatelně závislá na cenách vstupů do zemědělství a cenách zemědělských výrobců.

5 Závěr

Tato práce byla zaměřená na výnosy zemědělského podniku a to jak na jejich tvorbu, tak na faktory ovlivňující jejich výši. Účelem bylo určit, jak optimálně využít výnosy k zhodnocení výkonnosti daného podniku a následně tuto výkonnost vhodnými metodami spočítat.

Pomocí hodnot, získaných z rozvahy, výkazu zisku a ztráty a výročních zpráv zkoumaného subjektu bylo možné provést výpočty některých ukazatelů finanční analýzy. Tyto ukazatele byly zvoleny na základě jejich vypovídací hodnoty, kterou měly pro zjišťované parametry subjektu, tedy rentabilitu a aktivitu. V rámci hodnocení rentability byly počítány ukazatele rentability tržeb, rentability aktiv, rentability vlastního kapitálu a rentability dlouhodobých zdrojů. V rámci výpočtů aktivity byly použity ukazatele rychlosti obratu aktiv, doby obratu zásob, doby splatnosti pohledávek a doby obratu závazků. Z výsledků těchto zmíněných ukazatelů vyplynulo, že sledovaný subjekt prošel v roce 2009 výraznou krizí. Jeho situace se však postupně stabilizovala, ne však natolik, aby to stačilo na dosažení doporučených hodnot u některých z ukazatelů. Ukazatele rentability prošly podobným vývojem, i když na změny ve sledovaných letech reagovaly s různou intenzitou. V rámci analýzy aktivity byly zjištěny nedostatečné výsledky především u ukazatele rychlosti obratu aktiv. Pokud podnik nedovede zvýšit své tržby, měl by přistoupit k opatřením, která by vedla ke snížení aktiv. Doba splatnosti pohledávek a doba obratu závazků také nevykazují ideální hodnoty. Pozitivní je, že doba splatnosti pohledávek nepřevyšuje dobu obratu závazků. Opačná situace by mohla způsobit platební neschopnost sledovaného subjektu. V následných propočtech ukazatelů rentability bez započtení dotací bylo zjištěno, že by podnik bez dotačních podpor nebyl schopen fungování, neboť v žádném ze sledovaných roků by nedosáhl kladných hodnot u jakéhokoliv z použitých ukazatelů rentability.

Průzkum cen zemědělských výrobců a cen vstupů do zemědělství prokázal, že v letech, kdy se subjekt dostal do ztráty, na trhu nastala situace, při níž klesaly ceny zemědělských výrobců. Hodnoty indexu cen zemědělských výrobců se dostaly pod hodnoty indexu cen vstupů do zemědělství. Zemědělci tedy byli nuceni obchodovat za velmi nepříznivých podmínek. To dokazuje, že rentabilita pozorovaného subjektu je velmi závislá na aktuálních tržních podmínkách.

Při hodnocení výnosů ze zemědělských činností bylo prokázáno, že dotace zaujímají větší podíl na výnosech než tržby za vejce, přičemž je produkce vajec hlavní činností subjektu. Dále byla potvrzena důležitost rostlinné výroby. Zkoumáním výkyvů tržeb rostlinné výroby bylo prokázáno, že v některých případech nebyla nejdůležitějším faktorem pro velikost úrody osetá plocha, ale hektarový výnos.

Přestože byla nepříznivá situace v roce 2009 způsobena faktory, které nemohl podnik ovlivnit, zůstávají proměnné, jejichž hodnoty se dají zlepšovat. Výsledky této práce by tak mohly posloužit jako podnět ke zlepšení aktivity podniku, která ještě není zcela stabilizována. Data této práce by mohly být využity při dalších analýzách, které nebyly uskutečněny z důvodu nekompatibility s cílem práce.

I. Summary and keywords

The aim of this study is to chart factors affecting revenue which are generating in the agriculture. To evaluate their both the different categories and based on revenues to analyze the company's performance. This analysis was performed for the years 2008 - 2012 according the data from company's financial statements.

The study is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part deals with the specifics of the agricultural business, generation of farms revenues and with revenues accounting. Study is also focused on the factors which are affecting the size of agriculture incomes and on performance assessment based on reached revenues.

The practical part describes selected agricultural subject in terms of revenues development. The studies assess further the effects influencing the corporate incomes. Using profitability and activity indicators evaluate the performance of the selected subject.

Based on the analysis has been found out that company went through a crisis which was resolved. There are still problems with the utilization of company's assets. The problems with profitability were influenced by the price development on the markets. This selected company could not make a profit in any of the years without the subsidies.

Keywords: agriculture, revenues, subsidy, profitability

JEL Classification: M2, Q1, Q5

II. Seznam použitých zdrojů

- Čechurová, M. (2012). *Hospodaření podniku soukromého zemědělce se zřetelem na získání a využití dotací*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
- ČSÚ. (15 de 11 de 2013). <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf>. Recuperado el 04 de 12 de 2013, de czso: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/ceny_zemedelskych_vyrobcu
- EnviWeb. (10 de 1 de 2002). <http://www.enviweb.cz/clanek/zemedelstvi>. Recuperado el 05 de 12 de 2013, de <http://www.enviweb.cz>:
<http://www.enviweb.cz/clanek/zemedelstvi/40587/>
- Fibírová, J., Šoljaková, L., & Wagner, J. (2011). *Manažerské účetnictví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. .
- Gardner, B. (1996). *European agriculture: policies, production, and trade*. New York: Routlatge.
- Grünwald, R., & Holečková, J. (2009). *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: Ekopress.
- Holečková, J. (2008). *Finanční analýza firmy*. Praha: ASPI.
- Hůla, J., Abrham, Z., & Bauer, F. (1997). *Zpracování půdy*. Praha: Brázda s. r. o. .
- Jiao-hua, L., & Chang-jian, L. (2013). <http://web.ebscohost.com/ehost>. Recuperado el 05 de 12 de 2013, de <http://web.ebscohost.com/>:
<http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=4&sid=b2c20284-7b95-4fc2-a0fb-2a418e23123a%40sessionmgr110&hid=118>
- Kantová, L. (2011). *Účetní přidaná hodnota versus ekonomická přidaná hodnota*. České Budějovice: Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.
- Kislingerová, E. (2010). *Manažerské finance*. Praha: C. H. Beck.
- Kiyosaki, R. (2001). *Cashflow kvadrant: zaměstnanec, samostatně výdělečně činný, majitel podniku, investor: který kvadrant je pro vás nejlepší?* Praha: Pragma.
- Kouřilová, J., Pšeníček, J., & Kopta, D. (2009). *Dotace v zemědělství*. Brno: CERM.
- Kovanicová, D. (2009). *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Polygon.

- Krčková, M. (2009). *Finanční analýza zemědělského podniku rodinného typu*. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo.
- Kundsén, O., & Nash, J. (1990). *Redefining the Role of Government in Agriculture for the 1990s*. Washington DC: World Bank.
- Kurešová, P. (2012). *Vliv dotací na hospodaření zemědělského podniku*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
- Marek, P. (2009). *Studijní průvodce financemi podniku*. Praha: Ekopress.
- Neumaierová, I., & Neumaier, I. (2002). *Výkonnost a tržní hodnota firmy*. Praha: GRADA Publishing.
- Poláčková, J. (2010). *Metodika kalkulací nákladů v výnosů v zemědělství*. Praha: Ústav zemědělské ekonomiky a informací.
- pro-bio.cz. (13 de 11 de 2013). <http://www.agris.cz/clanek>. Recuperado el 05 de 12 de 2013, de <http://www.agris.cz>: <http://www.agris.cz/clanek/182016>
- Rajmanová, A. (2013). *Ochrana zemědělského podniku před nebezpečnými látkami*. Pardubice: Univerzita Pardubice.
- Ryneš, P. (2011). *Podvojný účetnictví a účetní závěrka*. Olomouc: Nakladatelství ANAG .
- Sb., V. 5. (2002). *Prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví*.
- Sb., Z. č. (1991). *Zákon o účetnictví*.
- Sedláček, J. (2011). *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer press.
- Střeleček, F., Lososová, J., & Zdeněk, R. (2009). *Vliv dotací na ekonomickou situaci českých zemědělských podniků*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
- Synek, M., & Kislingerová, E. (2010). *Podniková ekonomika*. Praha: C. H. Beck.
- Synek, M., & Kislingerová, E. (2011). *Manažerská ekonomika*. Praha: Expert (Grada).
- Wöhe, G., & Kislingerová, E. (2007). *Úvod do podnikového hospodářství*. Praha: C. H. Beck.

III. Seznam tabulek

Tabulka 1: Index cen zemědělských výrobců	15
Tabulka 2: Index cen dodávek do zemědělství	16
Tabulka 3: Metodika získávání ukazatelů	26
Tabulka 4: Poměrové ukazatele	26
Tabulka 5: Vývoj počtu pracovníků	27
Tabulka 6: Položky výkonů (v tis. Kč)	30
Tabulka 7: Položky ostatních provozních výnosů (v tis. Kč)	32
Tabulka 8: Položky tržeb z DM a mat. (v tis. Kč)	33
Tabulka 9: Podíl tržeb z RV, ŽV a dotací	35
Tabulka 10: Podíly složek živočišné výroby	36
Tabulka 11: Osetá plocha	39
Tabulka 12: Hektarové výnosy	39
Tabulka 13: Ukazatel rentability tržeb	41
Tabulka 14: Ukazatel rentability aktiv	41
Tabulka 15: Výnosnost vlastního kapitálu	42
Tabulka 16: Rentabilita dlouhodobých zdrojů	42
Tabulka 17: Rychlost obratu aktiv	43
Tabulka 18: Doba obratu zásob	44
Tabulka 19: Doba splatnosti pohledávek	44
Tabulka 20: Doba obratu závazků	45
Tabulka 21: Dotace ve sledovaném období (v tis. Kč)	46
Tabulka 22: Ukazatele rentability bez započtení dotací	46

IV. Seznam obrázků

Graf 1: Vývoj výnosů.....	28
Graf 2: Struktura výnosů.....	29
Graf 3: Položky provozních výnosů.....	30
Graf 4: Vývoj tempa růstu výkonů a výnosů	31
Graf 5: Tempo růstu ostatních provozních výnosů a dotací.....	32
Graf 6: Tempo růstu tržeb z prodeje DM a materiálu	34
Graf 7: Tempo růstu tržeb z RV, ŽV a dotací.....	37
Graf 8: Produkce obilovin a řepky (v tunách).....	38
Graf 9: Vývoj ukazatelů rentabiliti	43
Graf 10: Ceny zemědělských vstupů a výstupů	47

V. Seznam příloh

Rozvaha 2008 – 2012

Výkaz zisku a ztráty 2008 – 2012

VI. Přílohy

Rozvaha 2008 – 2012

Rozvaha v plném rozsahu		2008	2009	2010	2011	2012
AKTIVA		Netto	Netto	Netto	Netto	Netto
	AKTIVA CELKEM	88 090	74 517	70 905	70 996	71 411
A.	POHLEDÁVKY ZA UPSANÝ VLASTNÍ KAPITÁL	0	0	0	0	0
B.	DLOUHODOBÝ MAJETEK	46 997	42 320	39 197	41 025	38 962
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	30	0	0	0	0
1.	Zřizovací výdaje	0	0	0	0	0
2.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	0	0	0	0	0
3.	Software	30	0	0	0	0
4.	Ocenitelná práva	0	0	0	0	0
5.	Goodwill	0	0	0	0	0
6.	Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	0	0	0	0	0
7.	Nedokončený dlouh. nehmotný majetek	0	0	0	0	0
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	0	0	0	0	0
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	45 442	41 578	38 455	40 283	38 220
1.	Pozemky	10 774	10 934	11 073	11 017	11 033
2.	Stavby	26 293	24 262	22 230	20 138	18 700
3.	Samostatné movité věci a soubory mov. věcí	4 074	2 747	1 992	6 792	5 799
4.	Pěstitelské celky trvalých porostů	0	0	0	0	0
5.	Základní stádo a tažná zvířata	4 271	3 605	3 009	2 306	2 658
6.	Jiný dlouhodobý hmotný majetek	30	30	30	30	30
7.	Nedokončený dlouh. hmotný majetek	0	0	121	0	0
8.	Poskytnuté zálohy na DHM	0	0	0	0	0
9.	Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	0	0	0	0	0
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek	1 525	742	742	742	742
1.	Podíly v ovládaných a řízených osobách	0	0	0	0	0
2.	Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	0	0	0	0	0
3.	Ostatní dlouhodobé CP a podíly	1 525	742	742	742	742
4.	Půjčky a úvěry ovládaným a řízeným osobám a účetním jednotkám pod podstatným vlivem	0	0	0	0	0
5.	Jiný dlouhodobý finanční majetek	0	0	0	0	0
6.	Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	0	0	0	0	0
7.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	0	0	0	0	0
C.	OBĚŽNÁ AKTIVA	35 069	28 049	31 272	29 234	32 223
C.I.	Zásoby	19 776	16 410	17 863	14 918	15 619
1.	Materiál	1 548	637	769	508	427
2.	Nedokončená výroba a polotovary	3 904	3 072	3 992	3 323	3 871
3.	Výrobky	6 612	4 906	4 549	3 910	3 604
4.	Zvířata	7 712	7 795	8 553	7 177	7 177
5.	Zboží	0	0	0	0	0
6.	Poskytnuté zálohy na zásoby	0	0	0	0	0

C.II.	Dlouhodobé pohledávky	1 541	1 170	1 208	782	1 004
1.	Pohledávky z obchodních vztahů	0	0	0	0	0
2.	Pohledávky za ovládanými a řízenými osobami	0	0	0	0	0
3.	Pohledávky za úč. jednotkami pod podstatným vlivem	0	0	0	0	0
4.	Pohl. za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	0	0	0	0	0
5.	Dohadné účty aktivní	0	0	0	0	0
6.	Jiné pohledávky	418	0	0	0	0
7.	Odložená daňová pohledávka	1 123	1 170	1 208	782	1 004
C.III.	Krátkodobé pohledávky	8 605	6 643	10 003	12 247	8 500
1.	Pohledávky z obchodních vztahů	5 080	5 172	3 899	1 413	2 963
2.	Pohledávky za ovládanými a řízenými osobami	2 744	11	0	0	0
3.	Pohledávky za úč. jednotkami pod podstatným vlivem	0	0	0	0	0
4.	Pohl. za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	0	0	0	0	0
5.	Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	0	0	0	0	0
6.	Stát - daňové pohledávky	284	335	3 356	8 340	3 520
7.	Ostatní poskytnuté zálohy	476	1 125	1 724	1 536	1 018
8.	Dohadné účty aktivní	21	0	5	0	0
9.	Jiné pohledávky	0	0	1 019	958	999
C.IV.	Finanční majetek	5 147	3 826	2 198	1 287	7 100
1.	Peníze	186	50	606	11	448
2.	Účty v bankách	4 961	3 776	1 592	1 276	6 652
3.	Krátkodobý finanční majetek	0	0	0	0	0
4.	Požizovaný krátkodobý majetek	0	0	0	0	0
D.	OSTATNÍ AKTIVA - přechodné účty aktiv	0	0	0	0	0
D.I.	Časové rozlišení	6 024	4 148	436	737	226
1.	Náklady příštích období	2 105	1 220	436	289	226
2.	Komplexní náklady příštích období	0	0	0	0	0
3.	Příjmy příštích období	3 919	2 928	0	448	0

PASIVA		2008	2009	2010	2011	2012
	PASIVA CELKEM	88 090	74 517	70 905	70 996	71 411
A.	VLASTNÍ KAPITÁL	73 585	62 248	57 445	57 596	60 638
A.I.	Základní kapitál	68 051	68 051	68 051	68 051	68 051
1.	Základní kapitál	68 051	68 051	68 051	68 051	68 051
2.	Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-)	0	0	0	0	0
3.	Změny vlastního kapitálu	0	0	0	0	0
A.II.	Kapitálové fondy	0	0	0	0	0
1.	Emisní ážio	0	0	0	0	0
2.	Ostatní kapitálové fondy	0	0	0	0	0
3.	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	0	0	0	0	0
4.	Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách	0	0	0	0	0
A.III.	Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	2 564	2 598	2 598	2 598	7
1.	Zákonný rezervní fond	2 564	2 598	2 598	2 598	7
2.	Statutární a ostatní fondy	0	0	0	0	0
A.IV.	Hospodářský výsledek minulých let	2 261	1 866	-8 401	-13 204	-10 462
1.	Nerozdělený zisk minulých let	3 843	1 866	0	0	143

2.	Neuhrazená ztráta minulých let	-1 582	0	-8 401	-13 204	-10 605
A.V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-)	709	-10 267	-4 803	151	3 042
B.	CIZÍ ZDROJE	14 376	12 068	13 447	13 373	10 755
B.I.	Rezervy	1 490	2 037	1 999	673	1 520
1.	Rezervy podle zvláštních právních předpisů	0	0	0	0	0
2.	Rezerva na důchody a podobné závazky	0	0	0	0	0
3.	Rezerva na daň z příjmů	0	0	0	0	0
4.	Ostatní rezervy	1 490	2 037	1 999	673	1 520
B.II.	Dlouhodobé závazky	0	0	0	0	0
1.	Závazky z obchodních vztahů	0	0	0	0	0
2.	Závazky k ovládanými a řízenými osobami	0	0	0	0	0
3.	Závazky k účetním jednotkám pod podstatným vlivem	0	0	0	0	0
4.	Závazky ke společ., člen. družstva a k účast. sdružení	0	0	0	0	0
5.	Přijaté zálohy	0	0	0	0	0
6.	Vydané dluhopisy	0	0	0	0	0
7.	Směnky k úhradě	0	0	0	0	0
8.	Dohadné účty pasivní	0	0	0	0	0
9.	Jiné závazky	0	0	0	0	0
10.	Odložený daňový závazek	0	0	0	0	0
B.III.	Krátkodobé závazky	12 486	10 031	11 448	9 867	8 572
1.	Závazky z obchodních vztahů	8 045	5 470	7 119	5 355	5 333
2.	Závazky k ovládaným a řízeným osobám	74	31	150	0	0
3.	Závazky k účetním jednotkám pod podstatným vlivem	0	0	0	0	0
4.	Závazky ke společ., člen. družstva a k účast. sdružení	444	454	448	442	379
5.	Závazky k zaměstnancům	733	714	714	662	644
6.	Závazky ze sociálního zabezpečení a zdrav. pojištění	363	367	365	407	397
7.	Stát - daňové závazky a dotace	262	64	67	112	116
8.	Přijaté zálohy	83	80	79	271	301
9.	Vydané dluhopisy	0	0	0	0	0
10.	Dohadné účty pasivní	1 270	1 375	1 282	1 398	182
11.	Jiné závazky	1 212	1 476	1 224	1 220	1 220
B.IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	400	0	0	2 833	663
1.	Bankovní úvěry dlouhodobé	0	0	0	663	483
2.	Krátkodobé bankovní úvěry	400	0	0	2 170	180
3.	Krátkodobé finanční výpomoci	0	0	0	0	0
C.	OSTATNÍ PASIVA - přechodné účty pasiv	0	0	0	0	0
C.I.	Časové rozlišení	129	201	13	27	18
1.	Výdaje příštích období	129	201	13	27	18
2.	Výnosy příštích období	0	0	0	0	0

Výkaz zisku a ztráty 2008 - 2012

Položka		2008	2009	2010	2011	2012
I.	Tržby za prodej zboží	0	0	0	0	0
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	0	0	0	0	0
+	OBCHODNÍ MARŽE	0	0	0	0	0
II.	Výkony	51 703	33 994	37 882	40 671	43 133
1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	49 409	34 341	35 516	43 200	40 349
2.	Změna stavu zásob vlastní výroby	-852	-2 940	193	-3 964	169
3.	Aktivace	3 146	2 593	2 173	1 435	2 615
B.	Výkonová spotřeba	54 132	40 374	39 978	41 407	37 336
1.	Spotřeba materiálu a energie	43 072	30 437	30 698	32 212	28 890
2.	Služby	11 060	9 937	9 280	9 195	8 446
+	PŘIDANÁ HODNOTA	-2 429	-6 380	-2 096	-736	5 797
C.	Osobní náklady	16 992	15 051	14 584	13 778	13 437
1.	Mzdové náklady	11 251	9 981	9 575	9 094	8 741
2.	Odměny členům orgánů spol. a družstva	1 080	1 080	1 080	1 080	1 080
3.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	3 956	3 316	3 272	3 063	3 142
4.	Sociální náklady	705	674	657	541	474
D.	Daně a poplatky	499	536	466	483	509
E.	Odpisy dl. nehmot. a hmotného majetku	6 557	6 054	5 457	4 922	5 505
III.	Tržby z prodeje dl. majetku a materiálu	1 836	776	1 151	3 109	463
1.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	1 571	660	1 128	3 075	462
2.	Tržby z prodeje materiálu	265	116	23	34	1
F.	Zůstatková cena prod. dl. majetku a materiálu	1 765	1 310	785	760	719
1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	1 505	1 206	763	725	718
2.	Prodaný materiál	260	104	22	35	1
G.	Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	-926	499	-35	-1 323	715
IV.	Ostatní provozní výnosy	23 116	21 031	19 447	18 627	19 326
H.	Ostatní provozní náklady	2 193	2 245	1 978	1 610	1 643
V.	Převod provozních výnosů	0	0	0	0	0
I.	Převod provoz. nákladů	0	0	0	0	0
*	PROVOZNÍ VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	-4 557	-10 268	-4 733	770	3 058
VI.	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	16 330	862	0	0	0
J.	Prodané cenné papíry a podíly	10 542	784	0	0	0
VII.	Výnosy z dl. finančního majetku	0	0	0	0	0
1.	Výnosy z podílů v ovládaných a řízených osobách a v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	0	0	0	0	0
2.	Výnosy z ostatních dl. CP a podílů	0	0	0	0	0
3.	Výnosy z ostatního dl. finančního majetku	0	0	0	0	0
VIII.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	0	0	0	0	0
K.	Náklady z finančního majetku	0	0	0	0	0
IX.	Výnosy z přecenění CP a derivátů	0	0	0	0	0
L.	Náklady z přecenění CP derivátů	0	0	0	0	0
M.	Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti	0	0	0	0	0
X.	Výnosové úroky	3	7	4	0	0

N.	Nákladové úroky	169	85	60	88	153
XI.	Ostatní finanční výnosy	0	0	0	0	0
O.	Ostatní finanční náklady	49	32	52	105	85
XII.	Převod finančních výnosů	0	0	0	0	0
P.	Převod finančních nákladů	0	0	0	0	0
*	FINANČNÍ VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	5 573	-32	-108	-193	-238
Q.	Daň z příjmů za běžnou činnost	307	-47	-38	426	-222
1.	splatná	0	0	0	0	0
2.	odložená	307	-47	-38	426	-222
**	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ ZA BĚŽNOU ČINNOST	709	-10 253	-4 803	151	3 042
XIII.	Mimořádné výnosy	0	0	0	0	0
R.	Mimořádné náklady	0	-14	0	0	0
S.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti	0	0	0	0	0
1.	splatná	0	0	0	0	0
2.	odložená	0	0	0	0	0
*	MIMOŘÁDNÝ VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	0	-14	0	0	0
T.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům	0	0	0	0	0
***	Výsledek hospodaření za účetní období	709	-10 267	-4 803	151	3 042
****	Výsledek hospodaření před zdaněním	1 016	-10 314	-4 841	577	2 820